

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljajhely, Főter 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ÉHLERT GYULA,
főszerkesztő.

NÉMETH PÁL,
felelős szerkesztő.

MAJTÉNYI GÉZA,
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre [5 kor
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
diszbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög-
centim. után 6 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedvezmény.

Karácsonykor.

A karácsonyi evangélium gyönyörűen elbeszéli, hogy amikor Jézus Krisztus a gyarló világba lépett: a bölcsék is látni óhajtották és elindultak felkeresésére. Az Isten pedig egy fényes csillagot rendelt melléjük kalauzul. „És a csillag, melyet láttak napkeleten, előttük megyen vala, mignem jutna és megállana a hely felett, ahol a gyermek vala. És mikor látták volna a csillagot, igen nagy örömmel örvendezének. És bemenvén a házba, megtalálták a gyermeket Máriával, az ő anyjával és leborulván, dicsőséget tőnek neki.”

Oly nagy és szent volt szívükben az óhajtozás, a vágyakozás a Krisztus iránt, hogy ez, sötétségben, ismeretlen tartományokon keresztül, fényes csillag képében vezetőjökké lett és rátaláltak a Krisztusra. És mikor megtalálták, feledve lett fáradságok, csak az örömet érezték.

Ezóta több mint 19 század repült el a világ felett és az emberiség még ma sem találta meg a Krisztust, ha valójában és igazán akarunk szólni.

Meg volt és meg van az utána való vágyakozás, hiszen a különféle egyházak mind ennek az eszközlői kívántak és kívánnak lenni, de az igazi cél, a Krisztus megtalálása, még most sincs elérve.

Egy tekintet embervilágunk multjára, vagy épen jelenére elég állításunk igazolására.

Az a Jézus Krisztus, akinek születési ünnepét üljük, egy szép, eszményi világot akart számunkra teremteni. Tanításaiban, példáiban, a legtökéletesebb erények mintáját állította szemünk elé. Isten volt és mégis szolgává lett. Értünk élt, értünk halt meg... Egész élete az alázatosság és értünk való feláldozás dicső ténye.

S az emberiség 19 százados multja s jelen korunk története pedig egy tükör, melyben ennek a jézusi vonásoknak majdnem a visszáját látjuk magunkon, az alázatosság helyett az elbizakodást és gögőt, az egymásnak való szolgálat helyett a hatalom és uralkodási vágyat, a szeretet és önfeláldozás helyett az önzést és szeretetlenséget.

Minden kicsi község telve templomokkal, az ének, az ige, az ima ötlet hirdeti, felé zeng; az utak, a házak, a tornyok, az imádságos könyvek, még a ruhák is rakva szenvedéseinek jelvényeivel; ajkunkon neve reggel, délben és este, ha egymással találkozunk, ha egymástól távozzunk, az ő nevében tesszük... És az a krisztusi élet, melynek ezek mind csak eszközei akarnának lenni, sehol, de sehol. A különféle felekezetek már századok óta farkasszemet néznek egymással — a Krisztusért. A különféle társadalmi osztályok hadat üzentek egymásnak — a Krisztusért. Szívünkben, mely felett az ő végtelen alázatosságának és önfeláldozásának jelét hordozzuk, kevélység, felfuvalkodás, önzés, hatalomvágy, furfang és ezer gonosz lakozik. A házások közt, a kik az ő nevében keltek egybe, egyenetlenkedés. A házakban, hol a falakra egy pillantás rá emlékeztet, perpatvar, sokszor Sodoma.

A templomok mellett buján tenyésznek a kocsák, a börtönök tömve züllöttekkel, az országok között hadi villongások, 19 század után a Krisztus születésétől, aki békét akart a földre hozni.

Ez é az Istennek amaz országa, melyet az igazságnak és a végtelen szeretetnek ama felkent fejedelme akart a földre alászállítani? Felteszem magamnak e kérdést a békesség, a tiszta öröm és a szeretet eme nagy ünnepén, karácsonykor. És végtelen szomorúsággal felelem rá: nem ez, nem ez!

Az Isten országában béke és boldogság lakozik, az emberek testvéreként szeretik egymást. — Ott az ószövetség egyik nagy prófétája szerint a párdúc és kecskegödölye együtt legel s egy kis gyermek vigyáz rájuk. S vajjon mi lehet az oka e testi és lelki nyomornak és boldogtalanságnak? Az evangélium felelet rá: „Nem beszédben áll az Istennek országa.”

Óh! Micsoda nagy igazság ez egyesek és intézmények számára, hogy csak ott van az Istennek országa, ahol az emberek krisztusi életet élnek. Mit ér a virág gyümölcs nélkül, mit ér a jó szándék tett hijján, mit ér minden szent gondolat, ha szent cselekedet meg nem koronázza? Mit ér, ha időnként felgyul is szívünkben az áhitat tüze, ha az nem olyan tiszta, hogy fényénél rá találjunk a Krisztusra, mint ama bölcsék, akik megtalálván őt, a krisztusi élet valódi örömeit élvezték.

A delejtűről mondják, hogy nincs addig nyugodalma, míg az irányt meg nem találja. Az emberiségnek is csak a Krisztusban lehet nyugodalma. Nélküle nyugtalanul ingadozik. — Karácsony! Minden év visszatérő szent ünnepe! Ezt a régen óhajtott nyugodalmat hozd el számunkra, a békességet és szeretetet.

Péter Mihály.

— dec. 24.

Pénzügyminiszteri határozat az italmérések korlátozása ügyében. Emlekezésem lesz még t. olvasóinknak a támadások amaz egész özöne, mely Eisenmann Oszkár sátoraljaujhelyi kir. pénzügyigazgató ellen a folyó év tavaszán egy-egy hírlapokban, mint egyéb uton-módon, deputációzások, feljelentések s hasonló variációkban történt. A kir. pénzügyigazgató egyedül a közrend és közérköcsiség, az élet- és vagyonbiztonság védelmét tűzte feladatául akkor, midőn a Sátoraljaujhelyben tulságosan elszaporodott italmérések számát korlátozni kívánta. Támadások érték e törekvése miatt, de a támadásokkal szemben úgy a vármegye közigazgatási bizottsága, mint a törvényhatóság fényes elégtételt szolgáltatott neki, bizalmát és elismerését fejezve ki iránta. Most a legfelsőbb fórum, a m. kir. pénzügyminiszter döntött az ügyben, még pedig szintén a kir. pénzügyigazgató álláspontját erősítve meg, helybenhagyva az italmérések számának apasztására vonatkozó intézkedéseit. — A pénzügyminiszter 78386/909. szám alatt kelt rendeletében kimondja, hogy „a sátoraljaujhelyi korlátlan italméresi engedélyek létszámának 81-ről 40-re való apasztása iránt f. évi április 17-én 21443. sz. alatt hozott határozatát felülvizsgálva, azt a belügyminiszter ural egyetértőleg helybenhagyta.” — Utasítja a hivatkozott rendelet a kir. pü. igazgatót, hogy az apasztást szabályszerűen vezettesse keresztül. Meghagyja még a miniszter, miszerint a korcsmák létszámának apasztása tárgyában teendő intézkedéseit kir. pü. igazgató a vármegyei közig. bizottság legközelebbi ülésén jelentse be. A támadások tehát nem érték el céljukat, a kir. pénzügyigazgató humánus munkálkodásában mindenhol csak méltó elismeréssel és támogatással találkozott.

A vármegye közgyűlése.

— dec. 21.

Évnyegyedes, ugynevezett téli közgyűlést tartotta a mai napon Zemplén vármegye törvényhatósága.

Sokáig emlékezetes marad municipiális közéletünkben ez a mai közgyűlés, mert ehez hasonló, igaz lelkesedéstől, egyetértéstől, nemes felbuzdulástól áthatott közgyűlés nem volt itt azóta, mióta éppen az a nagy nevű politikus bontotta ki a nemzeti ellentállás zászlóját, akinek dicsőségétől viszhangzott ma ez ősi székház hatalmas tanácssterme.

A vármegyének valóban színe-javát, legelőkelőbb vezérembereit láttuk egybegyűlve oly impozáns számmal, mely a mai szertehuzó s mindenféle módon megoszló társadalomban szinte feltűnő jelenség volt. De a milyen feltűnő ez a jelenség, épp oly örvendetes is, mert Zemplén vármegye törvényhatósága nem adhatta volna fényesebb bizo-

nyitékát politikai érettségének, mélyreható gondolkozása és előrelátásának, — mint adta a mai közgyűlés valóban ünnepi hangulatú lefolytatásával.

Itt láttuk ma egybegyűlten mindazokat, kiket úgy társadalmi állásuk, mint kiváló képességeik révén a vezető szerep illett.

Ilyen testület szava, — eltekintve attól, hogy számbelileg is imponáló, mert zsufolásig töltötte meg a vármegye székházának nagy termét, — hatalmas hang széles ez országban, erkölcsi súlyánál fogva.

Itt láttuk a közgyűlésen gr. Andrássy Sándor és gr. Wolkstein Oswald v. b. t. tanácsosokat, herceg Windischgrätz Lajost, br. Waldbott Ödönt, Desseffy Tamás kir. kamarást, dr. Buza Barna, Czibur Bertalan, Nagy Barna orsz. képviselőket, Moskovitz Géza, Lengyel Manó nyug. ezredest, Keresztessy Lajos ny. kir. táblalabirót, Beregszásy István kir. tan. tanfelügyelőt, Matolai Etele nyugalmazott alispánt, Szabó Sándor, Meczner Béla jogakadémiai tanárokat, Nemthy Józsefet stb., velük együtt az összes egyházak főpapjait, közöttük Hiszem Kálmán apát-főesperest, Besenyei István apátot, Miklósy István főesperest, Lehoczky Endre, Bányay János, Kusinszky Arnold, Hefler Konrád, dr. Farkas Róbert kanonokok, Fejes István, Inatko Emil, Antalóczy Kornél, Czifrák Valér, Gáy János eszperesek, szentszéki ülnökökkel együtt, azonkívül minden társadalmi osztályunk legelőkelőbb férfait. Oly díszes, előkelő gyülekezet régen volt az ősi falak közt együtt mint ma. Az összetartozás, a békés együttműködés nagy eszméjét jött ez az előkelő gyülekezett kifejezésre juttatni, mely abban nyilvánult meg legfényesebben, hogy a vármegye nagy fia, gr. Andrássy Gyula iránt valósággal lélekemelő, szinte páratlanul fenséges módon bizonyította be ragaszkodását, adott kifejezést szeretetének, tiszteletének és nagybecsülésének. A közgyűlés legkimagaslóbb tárgya volt ez az Andrássy Gyula gróf iránti bizalomnyilvánítás, melyet a hg. Windischgrätz Lajos és dr. Buza Barna magas szárnyalású beszédei vezettek be.

Lapunk multi számának vezető cikkében röviden rámutattunk arra, kije a vármegyének gróf Andrássy Gyula. Ez a rövid néhány szó mintha ezerszeres visszhangot talált volna a lelkekben, arra enged következtetnünk a mai közgyűlés lefolyása, az abból gróf Andrássy Gyulához küldött sürgöny, mely fényes bizonyítéka annak, hogy e kiváló vezérembert nemcsak mint politikust környezi itt általános tisztelet és igaz ragaszkodás, de mint e vármegyének egyik kiváló fiát is oly őszinte szeretet és bizalom veszi körül,

kit büszkén és egyértelműleg vall magáénak és vezérének e nagy vármegye.

Ebben a mondhatni felmagasztosult, nemes hangulatban folyt le ez a közgyűlés; az Andrássy iránti rajongó tisztelet volt a hangadó, ez teremtett egyetértést, nyújtott reményt egy jobb jövőre is.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Délelőtt 9 óra után pár perccel lépett a terembe Meczner Gyula főispán, kit a termet zsufolásig megtöltött bizottsági tagok tüntetően lelkes éljenzéssel fogadtak.

Megnyitás.

A diszmagyarba öltözött főispán elnöki székét elfoglalva s az egybegyűlteket szívélveszavakkal üdvözölve, a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelettel köszöntöm az oly szép számban megjelent törvényhatósági bizottsági tag urakat. A közgyűlést ezennel megnyitom.

Méltóztassanak megengedni, hogy a régi jó szokást követve üdvözlő szavaim kapcsán, a főispáni székből figyelmüket néhány percre igénybe veszem.

Ismét nehéz idők járnak hazánk felett. A már-már egy év óta megromlott politikai helyzetet legjobbjaink minden igyekezetének nem sikerült kívánt megoldáshoz vezetni.

Ismét féltünk kell alkotmányunkat, az alkotmányos jogfolytonosságot, sőt ezeréves magyar nemzetünk hegemoniáját is.

Ezen nehéz helyzetünkben Felséges urunk alkotmányos érületén s hűséges magyar nemzetéhez viseltető hajlandóságán kívül erőt és reményt csak a hazafiak összetartásából, egyetértéséből meríthetünk; követve és támogatva a mi nagyjainkat, kipróbált vezéreinket.

A közelmúlt küzdelmei intenek és tanítanak erre.

Ezen küzdelmeinkhez kívánom visszavezetni önök emlékezetét s felköltöni kívánom kegyelűket vármegyénk azon nagy férfai iránt, ki fáklavivőnk, példaadónk volt a hazafiságban, tettekben, áldozatkészségben, aki a nehéz alkotmányos küzdelmekben, válságban helyét böles mérséklettel, de a nemzet iránt tántoríthatlan hűséggel emberül megállotta s megállja, aki méltóvá tette magát a viselte dicső névhez, aki érdemessé tette magát vármegyéjének, vármegyéje minden igaz fiának tiszteletére, szeretetére, bizalmára s az egész nemzet elismerésére.

Azon erős hitemnek adva kifejezést, hogy nincs Zemplén vármegyének és pedig pártkülönség nélkül, egyetlen hazafiasan gondolkozó fia sem, a ki Andrássy Gyula gróf érdemeit el ne ismerné és személye iránt ne a legnagyobb tisztelettel, ragaszkodással viseltetnék.

Ezen általános érzelmeknek hatása alatt az elnöki székről szándékom volt önöket arra kérni, hogy vármegyénknek ezen úgy látszik ismét választó pontot képező gyűléséből Zemplén vármegye közönsége nevében Andrássy Gyula gróf iránt fejezzék ki ragaszkodásukat, őszinte tiszteletüket, szeretetüket és bizalmukat, de miután a tárgysorozatból olvasom, hogy ugyan e tárgyban főméltóságú hg. Windischgrätz Lajos ur és társai indítványt adtak be a t. közgyűléshez, ezen indítvány azonnal való tárgyalására s elfogadására kérem önöket. (Elfogadjuk, elfo-

gadjuk. Nagy helyeslés.) Önök szíves hozzájárulása folytán felkérem a fm. herceget indítványának előterjesztésére.

Hg. Windischgrätz Lajos és társai indítványa.

A közgyűlés első sorban az indítványt óhajtván tárgyalni, herceg Windischgrätz Lajos jelentkezett szó-lásra s a következő beszéddel tette meg indítványát:

Tekintetes törvényhat. Bizottság!

Ugy hiszem kétségtelen, hogy hazánk válságos politikai időknek néz elébe, most inkább mint valaha szükséges, hogy egyesüljünk azon törekvésben, hogy a nemzeti érdekeinkben folyó harcot vármegyei hősnünkben is támogassuk. A vármegyei önkormányzat mondhatnám talán legbüszkébb joga, hogy mindenkor szabad és nyílt kifejezését adhatja a közvetlenség meggyőződésének.

Ha ezen, hazánkra nézve oly nagy jelentőségű küzdelmet szemléljük, büszke örömmel találjuk ma ismét első helyen Andrássy Gyula grófot, vármegyénk nagy fiát. Ugy mint hajdan nagynevű atyja, úgy ma ő is az Andrássyak ősi tradíciójához hiven résen áll, ha a közérdek kívánja, fényes példájaképen önfeláldozó munkásságnak törhetetlen hazafiaságnak. Valóban büszkék lehetünk mi, büszke lehet ősrégi hírneves vármegyénk, hogy mi adtuk és mi adjuk e küzdelmekben legfáradhatlanabb előharcosait minden nemzeti érdeknek. (Eljenzés.)

Es ha most a politikai kialakulás újabb harcba viszi Andrássy Gyula grófot, mint a nemzeti következetes fejlődés előharcosát, kísérje azon tudat, hogy szülővármegyéje vele érez és tántoríthatlanul bizik hazafias törekvése végleges sikerében, győzelmében. (Nagy éljenzés és taps.)

Tudom, nincs közöttünk senki, ki ezen érzelmeket ne osztaná és úgy mint pártkérdésnek nincs helye, ha nemzeti érdekről van szó, úgy Zemplén vármegyében, ha gr. Andrássy Gyula nevével említhetjük, mindenki, bármily párt elveit vallaná, csak bámullattal és ragaszkodó hálával tekinthet fel azon férfura, kit fáradságos önzetlen ténykedésében és tevékenységében csak egy eszme, egy elv vezérel, a haza érdeke. Bátorodom indítványozni, hogy hozassék egy határozat, melylyel gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ur öngyméltósága iránt Zemplén vármegye őszinte ragaszkodása és bizalma fejeztessék ki. (Általános helyeslés, éljenzés és taps.)

Herceg Windischgrätz Lajos beszédét percekig tartó, lelkes éljenzés és taps honorálta, amely után dr. Buza Barna szólalt fel. Előadja, hogy az imént elhangzott szép beszéd nyomán arra a tapasztalatra jut a vármegye közönsége, miszerint a hercegnek nemcsak születése de tehetségei és közéleti tevékenysége révén is a legszebb jövőt jósolhatja. Ezt kívánva elsősorban megjegyezni, ama nézetének ad kifejezést, hogy ő elkerült bár most az Andrássy által vezetett politikai irányzattól, de a felmerülő ellentétek ne vakítsák el és ne vezessék tévútra a hivatásos politikusokat, hanem bár ő helyes politikát vél követni, midőn a Juszttáborához csatlakozott, de ez a ténye nem képes őt megingatni ama tisztelet és nagybecsülésben, melylyel ő gróf Andrássy Gyula iránt mindenkor viseltetett. És mivel vélekedése szerint senki sincs e teremben, ki vármegyénk e nagy fia iránt hasonló érzelmekkel ne viseltetnék, az indítványhoz készséggel hozzájárul. Kifejti beszéde folyamán, hogy vajha

NAGYMIHÁLYI SÖR- ÉS MALÁTAGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Első rangú modernül berendezett hazai ipartelep. Évi gyártás 30.000 hektoliter. Gyárt Márciusi, Korona és Casinó sört.

Sátoraljaujhelyi főraktár: Egyesült Szikvizgyár és Sörnagyraktár, Justus utca.

Zemplénvármegyei képviselőink: Mezőlaboroz, Sztropkó, Homonna, Varannó, Gálszécs, Királyhelmeoz, Perbenyik és Szerencsen állandóan friss és zamatos sört szállítanak.

félretéve minden pártoskodást és szertehuzást, mindenki pártkülönbség nélkül egyetértene akkor, midőn a közös ellenség ellen kell harcolni s a nemzet egy csatasorban küzdenie saját igazaiért, olyan politikai vezetők mellett, kiknek egyik ékessége gróf Andrássy Gyula. O a maga részéről a herceg Windischgrätz indítványában nem lát pártoskodást és politikai szertehuzást, éppen azért midőn most Zemplén vármegye közönsége ezeken felülemelkedve gróf Andrássy Gyulában az igazi államférfiut méltatja, készséggel csatlakozik az indítványhoz.

Ezután indítványozó felolvasta a gróf Andrássy Gyulához, — a vármegye közönsége nevében intézendő — következő szövegű táviratot:

Nagyméltóságú gr. Andrássy Gyula úrnak
Budapest.

Zemplén vármegye mai napon tartott rendes évnegyedes közgyűléséből, megemlékezve nagyméltóságodnak hazafiai nagy érdemeiről, nehéz időkben böles mérséklettel, de a nemzet jogaihoz törhetetlen ragaszkodással folytatott küzdelmeiről, az összegyűlt igen nagy számú törvényhatósági bizottsági tagoknak és vármegye összes tisztviselőinek egyhangú lelkesült határozatából: igaz szeretettel, ragaszkodással, meg nem ingatható bizalommal üdvözl.

Főispán herceg Windischgrätz Lajos és társai indítványát s az általa ennek kapcsán beterjesztett határozati javaslatot a közgyűlés által egyhangú lelkesedéssel elfogadottnak jelentette ki azzal, hogy a közgyűlés megbizta a vármegye alispánját, miszerint ezen határozatát táviratilag még ezen közgyűlésből közölje Andrássy Gyula gróf önméltóságával.

A főispán a közgyűlés tagjainak s alispánnak boldog ünnepeket és boldog új évet kívánt. — Kívánva, hogy vajha a most oly imponánsan és lelkesedéssel megnyilatkozott egyetértés a vármegyében sohase zavartassék meg, a közgyűlés általát a napirendre kitűzött ügyek tárgyalására.

Választások.

Elnöklő főispán ezek után előadja, hogy az újonnan rendszeresített vármegyei árvaszéki IV. ülnöki állásra egy pályázati kérvény érkezett be. A kérvény elbírálására kijelölt bizottságot kér küldeni, melynek tagjait ajánlja gróf Andrássy Sándort, gróf Wolkenstein Ozvaldot és dr. Buza Barnát, a maga részéről pedig kinevezte Moskovitz Géza, Czibur Bertalan és Hiszem Kálmán biz. tagokat. Bejelenti továbbá, hogy a közg. bizottságból 5 tag kilép, ezek szavazat utján levén választandók, a szavazatszedő küldöttségek megalakítását kéri. A közgyűlés határozata szerint az egyik küldöttségbe elnökül Miklósy István, tagokul Ehlert Gyula és dr. Kellner Soma, a másik küldöttségbe elnökül Kincsesy Péter, tagokul dr. Rosenthal Sándor és Mauks Árpád választottak.

Az igazoló választmányba 5 tagnak beválasztása szintén napirenden van, amely választás minden hozzájárulás nélkül, közfelkiáltással történt, — valamennyien a volt tagok újbóli megválasztásával.

A földadó bizottságba is kellett egy tagot választani. E tisztelet főispán ajánlatára egyhangú határozat alapján Diószeghy Pállal töltötte be a közgyűlés. A loávató bizottságokba szintén egyhangulag a volt elnökök választottak be.

Főispán az elől említett válasz

tásokra elrendelvé a névszerinti szavazást, a kijelölt bizottság is elvonult az árvaszéki ülnök jelölt kérvényének elbírálására, azután kezdetét vette a szavazás. Mig ez lefolyt, azon idő alatt Meczner Gyula főispán szívélyes magyar vendégszeretettel villásreggelire hívta meg s látta el a bizottsági tagokat. E reggeli folyamán egy rövid felköszöntő hangzott el dr. Szirmai István ajkairól, ki hg. Windischgrätz Lajost köszöntötte fel, a mai eseményekre utalva.

A közgyűlés a szavazatok leadása után mintegy egy órai megszakitással folytatódott, az eredmény kihirdetésével. A szavazatszedő küldöttségek jelentései alapján kihirdette a főispán, miszerint a közigazgatási bizottságba megválasztottak: gróf Andrássy Sándor, gr. Széchenyi Ernő, Lehoczky Endre, Matolai Etele és Nemthy József. A kijelölt választmány az árvaszéki ülnöki állásra egyedül pályázó Boronkay László kérvényét rendben találván, nevezett a közgyűlés egyhangulag árvaszéki ülnökké választotta.

Ezután kinevezte a főispán dr. Orbán Kálmán árvaszéki jegyzőt tb. árvaszéki ülnökké, dr. Lengyel Endrét vármegyei tb. alügyészé és dr. Osváth Dezső közg. gyakornokot tb. aljegyzővé.

A megválasztottak nyomban letették a hivatali esküt a közgyűlés előtt.

Sopron vármegye átírata.

Olvastott Sopron vármegyének a kath. autonómia mielőbbi életbeléptetése tárgyában kelt átírata. A közgyűlés pártolólág járult az átíráthoz s feliratilag kéri a kath. autonómia mielőbbi életbeléptetését.

Muzeum és képtár.

Dókus Gyula alispán javaslatára a közgyűlés vármegyének kulturáját úgy a központban, mint a vidéken is előmozdítani óhajtván, Sátoraljauhelyben egy vármegyei muzeumot, kép- és könyvtárt létesít, melynek céljaira az 1910. évtől kezdődőleg, a közművelődési alapból évi 1000 koronát megszavaz. E tárgynál Fejes István felszólalásában arra kérte a közgyűlést, miszerint az új vármegyeház építésénél e kulturális helyiségekről megfelelő gondoskodás történjék s mert a kultuszminiszter az ilyen törekvéseket készségesen támogatja, kéressék fel a miniszter, hogy az épületnek e célra emelendő részét saját tárcája terhére vállalja el, illetve azt megfelelő államsegélyben részesítse. — Meczner Gyula főispán tudatta felszólalásával, hogy alispán részéről e tárgyban már gondoskodás történt s különben is ennek bővebb megbeszélése céljából ma délutánra egy nagyobb értekezletet hívott egybe. (Erről lapunk más helyén adunk tudósítást.)

Nyugdíjazások.

Haraszthy József utbiztost végkielégítési kérelmével elutasították s részére a nyugdíjügyi választmányi javaslata alapján fizetésének 50%-át (650 kor.) nyugdíjat állapítottak meg. Nyugdíjaztatott továbbá a közkórház elmeosztályán levő Hlavathy Jenő vármegyei írnök, évi 831 koronával.

Alispán jelentése.

Nagy figyelemmel hallgatta a közgyűlés Dókus Gyula alispánnak a közigazgatásról szóló évnegyedes jelentését. Tekintettel arra, hogy mi e jelentéseket a közg. biz. üléseiről szóló tudósításainkban havonta részletesen közöljük s mert ez évnegyedes jelentés azok összegezése, a jelentéssel bővebben foglalkozni ez alkalommal nem tartjuk szükségesnek.

Az első napi közgyűlés ezzel befejeztetett.

Értekezlet

a zemplénvármegyei muzeum és képtár ügyében.

— dec. 23.

A törvényhatósági közgyűlés első napjának délutánjára Meczner Gyula főispán értekezletet hívott egybe a Zemplén vármegye székhelyén felállítandó muzeum és képtár ügyében.

Elnöklő főispánon kívül az értekezleten Dókus Gyula alispán, Balogh Bertalan, az orsz. képzőművészeti társulat kiküldöttje, Miklósy István főesperes, dr. Molnár Béla birtokos, Hiszem Kálmán apát-főesperes, Gruska Lajos pápai kamarás, Beregszászy István kir. tanácsos, közp. tanfelügyelő, Hodossy Béla tanítóképezdei igazgató, dr. Hornay Béla a Kazinczy-kör ügyvezető igazgatója, Czibur Bertalan orszg. képviselő, Domján Elek lelkész, Moskovitz Géza nagybirtokos, Meczner Béla főispán, dr. Chudovszky Mór kórházi igazgató-főorvos, Isépy Zoltán tb. főjegyző, Lengyel Manó ny. ezredes, Bessenyei István apát, dr. Farkas Róbert kanonok vettek részt. Főispán az értekezlet jegyzőkönyvének vezetésére dr. Kontz Endrét kérte fel.

Rövid megnyitó beszédében elnöklő főispán előterjesztette gr. Andrássy Gyulának, mint az orsz. képzőművészeti társulat elnökének hozzá intézett ama levelét, melyet lapunkban legutóbb teljes szövegében ismertettünk s mely levelében Andrássy Gyula gr. a kulturális fejlődés előmozdítása céljából szólítja tette a vármegye közönségét, főleg annak kultúr tekintetben vezető szerepre hivatott tagjait. Ismerteti e nagy fontosságú levél ama célját, mely szerint a kultúra a nevelés fejlesztése levén, annak a vidéken is mentől nagyobb tért kell hódítania, hogy a fejlődés, a szép iránti érzék tanyára leljen minden fejlődni kész és képes vidéki városban. A szervezendő kulturális intézmény anyagi ügyeire vonatkozólag örömmel említi föl, hogy éppen a mai délelőtt folyamán szavazott meg a törvényhatóság a közművelődési adó jövedelméből e nemes célra évi 1000 kor. segélyt, Dókus Gyula alispán pedig szíves volt a helyiség és világítás megadását kilátásba helyezni. A városnál is megtesz mindent, hogy a szép eszme megvalósulhasson s a míg főispán lesz, teljes erejéből támogatni fogja azt, azután pedig biztosítva látja jövőjét az alispán ügybuzgósága által. Jelen értekezlet célja ama kereteket és módokat megjelölni, melyek között a zemplénvármegyei muzeum és képtár szervezhető legyen. A vármegye most még nem biztosíthat valami kifogástalan szép helyet az intézménynek, de a mint a mai közgyűlésen is tárgyaltattott, ha az új vármegyeház felépül: kellő gondoskodás fog történni arról, hogy e nagyértékű kulturális intézményünk hozzáméltó elhelyezést találjon.

Ezután Balogh Bertalan, az orsz. képzőművészeti társ. kiküldöttje szólalt fel, kit a vándortárlatok rendezése körül kifejtett nagy ügybuzgósága révén városunk közönsége is már évek óta elnyönsen ismer. Balogh olyan szépen koncepiált s olyan gyújtó hatású beszédet mondott, amelyért valóban kár, hogy sok ezer példányban kinyomatva minden családnál nem látjuk még. — Beszédét azzal vezette be, miszerint gróf Andrássy Gyulától felhatalmazást nyert, hogy nevében, mint az orsz. képzőművészeti társulat elnökének nevében üdvözlét és köszönetét fejezze ki az értekezlet előtt. Amidőn e megbízatásnak örömmel tesz eleget, a saját részéről is megismétli azt és kéri az értekezletet a kulturális tevékenységre. Azután kifejti, hogy a vándortárlatot legközelebb megismétlik, de annak állandóvá

kell válnia, ami lehetséges lesz a vármegyei muzeummal kapcsolatban szervezendő képtár felállítása után. Gyűjteményt kell létesíteni, mely tanít, gyönyörködtet és művel. E tekintetben itt jó talajt lát az 1906. évi tapasztalatok alapján s most is köszönetét fejezi ki a tárlat részére akkor tanúsított támogatásért.

Bővebben fejtegeti amaz elveket, melyek gróf Andrássy Gyula levelében megnyilatkoznak. A művészet támogatása tulajdonképen gloriifikációja a kultúrának, hatalmas eszköze az esztetikai fejlődésnek. A vármegyei muzeum és képtár felállítása nemzeti kincs lesz, melynek a tanításon, értelem fejlesztésen kívül ideális céljai is vannak. Például még eddig csak két ilyen intézményt említhet fel: a kassait és szegedit, melyek magukban olyan vorzó erővel bírnak, hogy kihatva a közéletre, a városok idegen forgalmát is emelik, tehát közgazdasági előnyt is nyújtanak. Ott vannak példák a fővárosban, ahol egyes nagyszabású, remek koncepciójú és igazi művészi kivitelű képek ezeket vonzanak megtekintésükre.

Bizik abban, hogy az állandó képtár Zemplén vármegyében nem fog akadályokba ütközni. O az orsz. szépművészeti muzeum elnökével, Kammerer Ernővel már tanácskozott is e tárgyban s a kiváló vezérembertől azt a biztatást vette, hogy a vármegye közönségének jóakarata mellett a kormány támogatása is meg lesz nyerhető. Igaz, hogy pénz kell a dologhoz, de az ilyen célokra mindig kerül pénz. A vármegye közönsége már adott évi 1000 koronát, kérni kell a pénzintézeteket, a Kazinczy-kört, az egyes kulturális társulatokat, iskolákat, hogy a nemzeti művelődés oltárára szánt áldozataik e téren érvényesüljenek. Kérni kell a közönségeket, melyek most a Rákóczi szobor költségeire 5 koronát vállaltak, hogy ha ezen elkötelezésük megszűnik, adjanak a vármegyei muzeum és képtár céljaira csak 50 fillért. Addig fog ez az apró adomány gyűlni, hogy meglesz belőle a másik ezer korona is.

A legjobb kezekben látja itt letevé e kulturális intézmény jövőjét. Ugy Meczner Gyula főispán, mint Dókus Gyula alispán az 6 nagy tapasztalataikkal, előkelő kulturális érzésükkel biztos támaszai az ilyen téren való fejlődésnek.

A nagyhatású szép beszéd után Meczner Gyula főispán köszönetet mondott Balogh Bertalannak s indítványozta egy végrehajtó-bizottság megválasztását. Az értekezlet a végrehajtó-bizottságot a következők személyében választotta meg: elnök Meczner Gyula főispán, alelnök: Dókus Gyula alispán, tagok: Balogh Bertalan, dr. Hornay Béla és Sátoraljauhely város polgármestere.

Dr. Hornay Béla szólalt fel ezután, ki mint a Kazinczy-kör igazgatója ígéretet tett, hogy a kör jövedelméből szívesen fog e célra áldozni, hiszen a végeél közös: a tudás és értelem képzés előbbrevitele, a művészeti és kulturális fejlődés.

Hodossy Béla a kulturpalotában, vagy majd az intézmény elhelyezésére szolgáló épületben tanszermuzeum részére kér helyiséget.

Végül Meczner Gyula főispán szólott még, kifejtve, hogy a kulturális cél érdekében megindítják a gyűjtést, bevonják ezen akcióba a hölgyeket is, kik készséggel áldoznak időt és anyagiakat a nemzeti művelődés fejlesztésére. A jelen értekezlet határozatáról pedig gr. Andrássy Gyulát és az orsz. képzőművészeti társulatot értesítik s ha szükségét látja, össze fog hívni nagy bizottságot.

A magas színvonalon állott értekezlet a késő esti órákban nyert befejezést.

Legjobb minőségű
plüs, loden és nyulszőr kalapok
szőrme és loden sapkák

SZENES LIPÓT

kalap- és úridivat üzletében

Sátoraljauhely, főtér, a megyeházával szemben.

Nagy választék:

fehérneműk, flanel ingek, gyapju mellények, vadász harisnyák, trikó áruk, téli keztyűk, boka-védők stb. téli úridivat cikkeken.

Valódi JAEGER tanár féle alsó ruházat. Valódi szentpéteri hó és sarcipók Δ védjeggyel. Angol nyak és gallérvédő, — Finom férfi cipők.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS

Visszavert kísérletek.

Viharos viták a közgyűlésen.

— dec. 21.

Sátoraljaujhely rend. tan. város képviselőtestülete folyó hó 20-ikán délután szerfelett népes, rendkívüli közgyűlést tartott.

A képviselőtestület tagjai nagy számban jelentek meg ezen a rendkívüli közgyűlésen s eltekintve a tanácsi tagoktól, mintegy hatvanöt-hetven képviselőtestületi tag vett részt az egyes közérdekű ügyek tárgyalásánál s a határozatok hozatalában.

Az ülés időtartama közel három órára terjedt ki s délután hat óra volt, mire kimerült a közgyűlés tizen-nyolc pontból álló tárgysorozata. Ennek oka az egyes fontosabb kérdések körül támadt s lezajlott, hosszú vita volt, mely az ülés vége felé a jelen-voltak nagy részét annyira kimerítette, hogy ülés végén már csak egy pár képviselőtestületi tag maradt a teremben.

Különösen erős, éles és izzó vita közben tárgyalta *Grosz Dezső* dr. képviselőtestületi tag és társai már általunk ismertett azon indítványát, mely szerint a képviselőtestület határozatilag mondja ki, hogy a város polgármesteri állását véglegesen betölteni ez idő szerint nem kívánja a képviselőtestület, hanem alkalmas jelölt pályázásáig, esetleg az általános tisztújításig helyettesítés által óhajtja az állást betölteni.

A lehetetlen s kivihetetlen indítványt megérdemelt sorsa érte. A képviselőtestület — meghallgatván többek felszólalását — az indítványt 31 szóval 22 ellenében elvetette.

A tárgysor 10-ik pontjánál volt még széles vita a szakbizottságok kiegészítése vagy újjáalakítása ügyénél, hol dr. *Lichtenstein Jenő* indítványával szemben 26 igennel 2 nem szavazat ellenében *Némethy Bertalan* innitványa került elfogadásra.

E két kérdésnél felmerült vita lefolyása oly heves és bántó volt, hogy a legnagyobb szomorúsággal kell — már az ut kezdetén — lemondani arról a reményről, hogy az új képviselőtestület tanácskozásainak meg lesz az erkölcsi méltósága. Gyanasítások, burkolt s nem burkolt célzások kerültek életre, mintha igazolni akarták volna, hogy él a képviselőtestület kebelében egy még lappangó, de már is fojtó hatású erő, mely magának módot akar keresni s találni az érvényesülésre minden utakon, erőszakon keresztül.

Sokan megérezték már most, az új képviselőtestület munkájának kezdetén a terjedő forró levegőt s szomoruan kell leszögeznünk, hogy *Miklós István*, *Matolai Etele*, *Kincsesy Péter*, *Némethy Bertalan* a képviselőtestület színe előtt mondotak le szakbizottsági tagsági megbízatásokról, mert a vita anyagába belekerültek olyan dolgok, amelyekből nem lehetett mást értelmezni, mint bizalmatlanságot a város régi, kipróbált, tevékeny munkásai iránt.

Ha ezek a lobbanékony, heves és bántó viták nem fognak megszűnni, minden bizonynyal fognak akadni mások is, menekülők a levegőből, melyet a komoly, férfias, mélyreható tanácskozás nyugodt hangja helyett, heves és másokat bántó viták harci zaja tölt be. Igazán kívánatosnak tartanók a város érdekében, ha a kifejezések merészsége megszelídülne egy korrekt, uri, komoly vitatkozás hangban, mely méltó kifejezje lehetne a tanácskozás méltóságának.

Az erőszakoskodó csapat felé pedig forduljon a többség mindig azzal

a kijózanító bizalmatlansággal, mely mint most, úgy máskor is tanúsítsa, hogy vannak a képviselőtestületnek komoly, mely gondolkodású tagjai is, kiknek egyhangú, megfontolt szavazatai erejük nagyságával és súlyával értéktelenné teszik az erőszakoskodók csapatának ellenszenves törekvéseit.

Ne fogjanak kardot s ne öltse-nek vértet egymás ellen a képviselőtestület tagjai, hasznosak lesznek azok a tárgyak egy más harcban, abban, melyet a képviselőtestületnek a város érdekeinek megvédelmezésében kell kifejtetni. Abban a harcban kell majd megmutatni a fegyverek élességét és erejét.

A rendkívüli közgyűlésről a következő részletes tudósítást adjuk:

Megnyitás.

Farkas Andor h. polgármester délután 3 órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést a nagy számban jelenvolt tagok szíves üdvözlésével.

Miután bejelentette, hogy dr. *Reichard Salamon* h. ügyész akadályozva van az ülésen való megjelenségében: a képviselőtestület dr. *Székel Albert* képviselőtestületi tagot kérte fel a megüült tiszt ellátására.

A jelenvoltak.

Ott láttuk az ülésen *Matolai Etele*, *Miklós István*, *Ambrózy Nándor*, *Bessenyei István*, *Fejes István*, *Kincsesy Péter*, *Isépy István*, *Schiller Kálmán*, *Bernáth Aladár*, dr. *Hornyay Béla*, *Képes Gyula*, *Juhász Jenő*, *Némethy Bertalan*, *Alexander Manó*, *Bánóczy Kálmán*, *Reichard Armin*, dr. *Gombos Gáspár*, *Horváth József*, dr. *Erényi Manó*, *Hericz Sándor*, *Zombory János*, *Ármágyi János*, *Réz Gyula*, *Kovács Károly*, dr. *Grosz Dezső*, dr. *Rosenthal Sándor*, *Kapu Gyula*, dr. *Lichtenstein Jenő*, dr. *Székel Albert*, *Barna Dezső*, *Bettelheim Sándor*, *Bokor József*, *Schweiger Márk*, dr. *Kellner Soma*, *Widder Gyula*, *Schweiger Ignác*, *Keresztessi Lajos*, *Grünbaum Simon*, *Róth Mór*, *Gócs Ignác*, dr. *Klein Károly*, dr. *Legeza János*, *Markovics Miksa*, *Reichard Lajos*, *Gáthy Géza*, dr. *Roboz Bernát*, *Rose József*, *Fleiszner Frigyes*, *Deutsch Adolf*, *Haas Mór*, *Krausz Lipót*, *Klein Vilmos*, *Neuman Jenő*, *Kótit László*, *Lipschitz Adolf*, *Orosz Mihály*, *Blumenfeld Adolf*, *Vadászy Antal*, *Kovalesik János*, *Schwarzbart Lipót*, *Kottán György*, dr. *Chudovszky Mór*, *Fuchs Jenő*, *Reichard Lajos*, dr. *Ligeti József* stb. képviselőtestületi tagokat s elnököl *Farkas Andor* h. polgármesteren kívül a tanács hivatalbeli tagjai közül *Pataky Miklóst*, *Schmidt Lajost*, *Kérészy Gyulát*.

Ülés kezdetén.

A rendkívüli ülés tárgysorozatának első pontjai olyanok voltak, melyekben minden vita nélkül határozott a közgyűlés, elfogadásával a tanácsi határozati javaslatoknak.

A közgyűlés 18 pontból álló tárgysorozatára felvett ügyek között az első tárgy a pénzügyi bizottság javaslata volt a Dókus Gyula-utca világításáról. A képviselőtestület két izzó villanygőg felállítását határozta el a jelzett utcán.

A hivatalos hirdetésekre nézve helybenhagyták ama határozati javaslatot, hogy mint eddig, úgy továbbra is: a „Zemplén” és „Felső-magyarországi Hírlap” bizassanak meg a város közérdekű hirdetéseinek közzétételével.

Bogyay Béla közigazgatási tanácsosnak, az általa beterjesztett orvosi vélemény alapján hat heti szabadságot adtak. — *Richvalszky Ferenc* volt városi irnok özvegyének évi nyugdíját, a nyugdíj szabályzat 28. §-a alapján: 550 koronában állapította meg a közgyűlés.

A Vörös ökör ügye.

A tanács javaslatot terjesztett be a „Vörös ökör” értékesítése ügyében a képviselőtestülethez. A tanács a „Vörös ökör” értékesítésének négy módját jelöli meg: 1. az eladást, 2. béremelést (40%-os), 3. a kert hasznosítását s végre 4. az eszmei pályázat értelmében az utca kiszélesítését s a kerti területen a városi közhivatalok elhelyezését.

A képviselőtestület *Isépy István* s mások felszólalásának meghallgatása után úgy határozott, hogy kiadja a javaslatot a pénzügyi bizottságnak, annak javaslatait is várva, hogy érdemben határozhasson.

Az adóügyszály ujjászervezése.

Az adóügyszály ujjászervezésére szabályrendelet készült, melyet a képviselőtestület elfogadva, jóváhagyás végett felterjesztett a törvényhatósági bizottsághoz.

A törvényhatósági bizottság általánosságban jóváhagyta a szabályrendelet tervezetét és csak arra hívta fel a képviselőtestület figyelmét, hogy a javadalmazásokat a szabályrendeletbe is illessék be s a három adótiszt helyett adójegyzőket rendszerítsenek s a fogyasztási iroda eltörlése s beszüntetése ügyében hozzanak újabb határozatot.

A képviselőtestület *Némethy Bertalan* érveinek meghallgatásával a szabályrendeletet kiadja a közigazgatási s pénzügyi bizottságoknak, hogy tegyenek javaslatot a szervezkedési szabályrendelet kiegészítésére, illetve módosításra iránt kimondván, hogy az egy, esetleg két adótiszt állást az időközben beállott helyettesítés következtében csak 1910 július 1-től kívánják véglegesen betölteni. *Gecsei Jenő* pedig az adóügyszály további vezetésével megbízzák.

A gyámpénztári tőkék ügye.

A polgármester jelentése került ezután tárgyalásra a házi és gyámpénztári pénzeknek 1910. évben való elhelyezéséről.

A határozat szerint a városi házi és gyámpénztár javára az 1910. évben befolyandó tőkék 4¹/₂% kamatozás mellett a helyi pénzintézetekben fognak alap- és tartalék tőkék arányában elhelyeztetni.

Kiss Ödön bucsuzója.

Kiss Ödön h. polgármester megleghangú levelet intézett a képviselőtestülethez, melyben megköszönte ama bizalmnyilvánítást, melyben őt a képviselőtestület részesítette. Részesítette különösen az utóbbi időben, mikor a polgármesteri állásra pályázat iratván ki, a képviselőtestület egyhangú bizalommal fordult személye felé, igyekezve az állásra őt megnyerni. Ő számot vetve erejével, visszavonta beadott pályázatát, mert újra mérlegelve erejét: úgy találta, hogy az nem lesz elég a nagy feladatoknak megoldására, elvégzésére. Rendkívül szíves szavakban mondott azután *Kiss Ödön* köszönetet a képviselőtestületnek bizalmáért.

Miklós István s *Fejes István* tartalmas felszólalásaikban foglalkoztak *Kiss Ödön* h. polgármester levelel s a képviselőtestület felszólalásai igazának engedelmességed, de követve saját szívük nemes sugallatát is: egyhangúlag határozta el, hogy méltányolva *Kiss Ödön* h. polgármesternek a város érdekében kifejtett munkásságát, sajnálattal s érdemeinek méltánylásával veszi tudomásul a bucsuzó levelet s iktatja azt jegyzőkönyvébe.

Dr. Grosz Dezső indítványa.

Dr. *Grosz Dezső* képviselőtestületi tag s harminchárom társa egy indítványt adott be a képviselőtestülethez, melyet a rendkívüli közgyűlés rendkívül éles és heves vita közben tárgyalta.

Az indítvány azt javasolta, hogy kapcsolatban az alispán által a polgármesteri állásra kiírt pályázattal a képviselőtestület határozatilag mondja ki, hogy a város polgármesteri állását véglegesen betölteni ez idő szerint nem kívánja, hanem alkalmas jelölt pályázásáig, esetleg az általános tisztújításig helyettesítés útján óhajtja a polgármesteri állást betölteni.

Az indítvány felolvasása után dr. *Grosz Dezső* szólalt fel annak érdekében s mikor az indítványt többek között azzal indokolta, hogy a kiírt pályázat nem kecsesgert kellő eredménytel: az eddigi egyedüli pályázó *Farkas Andor* h. polgármester átadta elnöki székét *Pataky Miklós* városi főjegyzőnek.

Pataky Miklós elfoglalván az elnöki székét, a heves vitát előidéző kérdés tárgyalásánál rendkívül imponáló erélyvel juttatta érvényre a tárgyalási ügyrend szabályait s a szigorú s erélyes tárgyalást vezető elnöknek sikerült a lázongó kedélyeket lecsendesíteni s a heves vitákban is megőriztetni azt a méltóságot, melylyel a képviselőtestület mint erkölcsi testület úgy magának, mint a tárgyalás komoly menetének tartozik.

Részvett ebben a hosszú, kimerítő vitában a képviselőtestületnek valamennyi jelenvolt szónok tagja s vezetőleg *Némethy Bertalan* a *Grosz Dezső* szólaltak fel többször az ügy tárgyalásánál.

A tanácsi határozati javaslat ugyanis az indítvány felett napirendre óhajtott térni, mint törvénybe ütköző felett. Ezt az álláspontot védte *Némethy Bertalan* is. *Miklós István*, *Kincsesy Péter* szintén ez álláspont helyességének védelmére mondtak felszólalásokat. Nincs terünk reá, hogy az egyes felszólalások érveit közzéadjuk, csak azt kívánjuk itt megőriztetni, hogy a képviselőtestület törvény szerint, jogos álláspontra helyezkedett dr. *Grosz Dezső* indítványával szemben akkor, mikor kimondta az elrendelt névszerinti szavazásnál 31 szóval 22 ellenében, hogy

A képviselőtestület a beadott indítvány felett napirendre tér, mert az 1886. évi XXII. t.-c. 84. §-a szerint az időközben végleg megüült állások szabályszerű tisztújítás útján töltenek le és mert említett t.-c. 102. §-a értelmében a hivatalvesztéssel büntetett előjáró helye az előbb hivatkozott szakasz figyelembevételével mindenesetre egy hónap lefolyása alatt betöltendő, ekként a beadott indítvány törvényszerű határozat hozatalára nem alkalmas, törvényszerűen határozat hozatalára pedig a képviselőtestület nem jogosult.

A szakbizottságok ügye.

Felmerülvén a képviselőtestületben azon vitás kérdés, hogy az egyes szakbizottságoknak kiegészítése vagy újjáalakítása rendelő-e el az új képviselőtestület megalakítása után: dr. *Lichtenstein Jenő* a kérdéssel kapcsolatban indítványt adott be, melynek tárgyalásánál már újból *Farkas Andor* h. polgármester elnökölt.

A beadott indítvány, mely körül újra széles s terjedt vita volt a következő:

Tekintettel arra, hogy az 1886. XXII. t.-c. 53. §-a a képviselőtestület újjáalakítását rendeli el s a mint az alispán ur a képviselőtestületet újjáalakította és mert Sátoraljaujhely város képviselőtestületében három-három évenként alakultak újjá a bizottságok, indítványozom az összes bizottságok újjáalakítását.

A képviselőtestület ezen indítvánnyal ellentétben *Némethy Bertalan* következő ellenindítványát emelte határozati erőre:

RAKOVSKY SÁNDOR

ruhafestő és tisztító

Sátoraljaujhely, Bercsényi-utca 5. (Saját házában.)

Díszes női ruhákat, bluzokat, ruha aljakat, férfi ruhákat legszebben tisztít és fest bármily színre, női ruhaszövetet guvliroz

jutányos áron.

A képviselőtestület a szervezeti szabályrendelet kiegészítésül megállapítja, hogy azok a kebelbeli állandó szakbizottságok, melyekről külön törvény másként nem intézkedik, egyik általános tisztújítástól a másikig terjedő 6 évre választatnak a képviselőtestület megalakulását követő szervezkedési gyűlésben, olyképen azonban, hogy azok a választott képviselőtestületi tagok, kiknek mandátuma ezen 6 éves ciklus közben lejár, a madatummal együtt szakbizottsági tagságukat is elvesztik, de ha újból képviselőtestületi tagokká választatnak a szakbizottságokba is újból megválaszthatók. A bizottságokban egyébként megüresedő helyek a legközelebbi képviselőtestületi ülésen töltenek be. — Jelen határozat a szervezkedési szabályrendeletbe beillesztendő és jóváhagyás végett a törvényhatsághoz terjesztendő és az igazgatás sürgős érdekére való tekintet nélkül végrehajtandónak kimondatik. Utasítja a közgyűlés a polgármestert, hogy a jelen határozattal érintett szakbizottságokba megüresedett helyek betöltését, valamint a külön törvényes rendelkezések szerint újonnan választandó bizottságok megalakulását a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitűzzék.

Legtöbb adót fizetőink.

Az 1910. évi legtöbb egyenes állami adót fizető városi képviselőtestületi tagok névjegyzékének egybeállítására kiküldött választmány az 1909. évi állami adófénykönyv folyó évi előírása alapján összeírta a város 1910. évi legtöbb egyenes állami adót fizető tagjait. 65 rendes s 17 póttag van.

Az összeírásai lajstrom megjegyzés nélkül vétetett tudomásul.

Ülés végén.

Jóval öt óra után lehetett az idő, mikor a rendkívüli közgyűlés, melyet a sok felszólalás s meddő vita teljesen kimerített, tárgyalhatta a tárgysor utolsó pontjait.

Nagyon kevés képviselőtestületi tag vett már részt ezen munkában, a nagyobb, közérdeklődésre jobban számot tartó kérdések letárgyalása után ugyanis egymás után szállingóztak el a város atyjái.

A beruházási kölcsönre vonatkozó kötelezvény aláírási ügye, mivel az okirat még nem érkezett át a közjegyzőtől, nem lett tárgyalva. — A temetői sírások fizetését a pénzügyi bizottság javaslata alapján 528 koronáról 576 koronára emelték fel. A rendőrelégység lakpénzt kért megállapítani magának. Fedezet hiányában a kérelmet elutasították. — Szóták András rendőrt, ki orvosi vélemény folytán nyugdíjazását kérte, törvényeszerint járó nyugdíjának megállapításával nyugdíjazták. — A Kosuth Ferenc-utca járdázása mintegy 600 koronával került többbe, mint az tervezve volt. A költség hozzájárulásból a várost 102 korona terheli, mely a temető alaphól utaltatik a jelzett célra. — A Fortunyák-pincére nem akad bérebevevője a városnak. A bérebevevőt még megkísérik s ha nem sikerül, betömik a kutat. — Veronka Józsefné, Husz Márton s Hudák Etel illetőségét elutasították, Puskás Andrásét s Lendák Lajosét elfogadták.

Az ülés 6 órakor ért véget.

Viharos tisztújítás.

— dec. 24.

Sátoraljaujhely rend. tan. városi képviselőtestülete folyó hó 23-ikán délután tisztújító közgyűlést tartott, melyen a polgármesteri, gazdasági tanácsosi s egy irnoki állás lett betöltve.

Heves választási küzdelmet várt mindenki a választás napján, hiszen mindegyik állásra több pályázó volt, de senki sem jósolhatta meg azt a vihart, melyet egy véletlen, sajnálatos incidens előidézett.

Bessenyei István egyik félremagyarázott s elértett kijelentése nyomán olyan parázs vihar támadt a teremben, milyennek az még eddig aligha volt tanuja. A képviselőtestület teljesen kivetkőzött a nyugodt tanácskozási formából, senkisértette a másik szavát s az óriási zivajban a felszólaló nem egészíthette ki mondatát annak magyarázó részével, mely igazolta volna, hogy Bessenyei mit se mondott olyat, melynek a képtelen láрма méltó válasza lehetett volna.

Az ülés további folyamán azután a zaj elesitultával Bessenyei megtette a maga kijelentéseit, melynek nyomán elült a vihar s a tárgyalás menete nyugodt lett. Kétségtelen, hogy súlyos félreértés s félremagyarázás történt, melynek nyomán keletkezett vihar azonban igazán nem volt méltó velejárója a város legfőbb tanácskozó testülete erkölcsi méltóságának.

A tisztújító közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A tisztújító közgyűlésen rendkívül népes, nagy számban jelentek meg a képviselőtestületi tagok. Az ülésen betöltésre kerülő egyik állásra 5 pályázat érkezett s ez már maga is mutatja, hogy a tisztújító közgyűlés iránt milyen nagyfokú volt az érdeklődés a képviselőtestületi tagok körében.

Mig a teremben összegyűltek Dókus Gyula alispán megérkezését várták: Kincsesy Péter képviselőtestületi tag felvetette a képviselőtestület elé azt a tervet, hogy a közbőke érdekében kisereljék meg a tagok: nem-e lehetne egységes álláspontot elfoglalni a polgármesteri állás betöltése érdekében.

Dr. Reichard Salamon, mint pályázó jelentette ki azután, hogy ha az ő személye ellen valakinek aggálya volna, vagy ha a közbőke érdeke kívánná vizualépését: őt mi sem tartóztatja vissza attól, hogy visszalépjön.

Bessenyei István akart azután szólni. Mindjárt a felszólalás elején félreértették egyik kifejezését és a képviselőtestületben akkor támadt az a vihar, melyről cikkünk bevezető részében emlékezünk meg.

Az egész képviselőtestület lármája, zajongása között lépett Dókus Gyula alispán a terembe.

A zaj lecsendesültével Dókus Gyula alispán megnyitottnak jelentvén ki a tisztújító közgyűlést, ajánlja bizalmi férfiakul *Matolai Etele*, *Lenygyel Mavó*, *Némethy Bertalan*, *Isépy István* s *dr. Székely Albert* képviselőtestületi tagokat. A képviselőtestület elfogadta az ajánlottakat. A szavazatszedő küldöttségbe *Miklósy István* mint elnököt, *dr. Kellner Somát* s *Hericz Sándort* mint tagokat nevezte ki az alispán.

A kijelölő bizottságba az alispán *dr. Kellner Somát* s *Widder Gyulát* ajánlja, a maga részéről pedig *Képes Gyulát* s *Buzs Barnát* nevezte ki. Az ajánlott *Widder Gyula* helyett azonban *Némethy Bertalan* ajánlották a közgyűlés egyes tagjai, mire alispán szavazást rendelt el. A szavazásra azonban nem volt szükség, mert a közgyűlés egyhangulag megállapodott *Némethy Bertalan* személyében.

Azután a kijelölő bizottság visszavonult s a polgármesteri állásra *dr. Reichard Salamon*, *Bánóczy Kálmánt*, *Farkas Andort*, *Kiss Ernőt* s *dr. Csizy Bélát* jelölte, kik közül utóbbi két pályázó visszalépvén: három pályázó maradt a küzdelemben.

A szavazás során leadatott 115 szavazatból *dr. Reichard Salamonra*

56, *dr. Bánóczy Kálmánra* 48, *Farkas Andorra* 10 szavazat esvén, abszolút többség nem volt s így *dr. Reichard Salamon* s *dr. Bánóczy Kálmán* pályázókra vonatkozólag újból szavazás lett elrendelve.

Az eredmény szerint *dr. Reichard Salamon* 63 szavazattal lett megválasztva polgármesternek *dr. Bánóczy Kálmán* ellenében, aki 57 szavazatot kapott.

Némethy Bertalan azután indítványt tett, hogy az új polgármester esküjét egy legközelebbi rendkívüli közgyűlésen tehesse le.

A gazdasági tanácsosi állásra *Rakmányi Jenő*, *dr. Kelner Győző* és *Simsa Odön* pályáztak s lettek jelölve. Az elrendelt szavazás során leadatott 121 szavazat. *Rakmányi Jenő* 64, *dr. Kelner Győző* 50 és *Simsa Odön* 4 szavazatot kapott s ennek folytán *Rakmányi Jenő* gazdasági tanácsossá lett megválasztva.

Az adóügyi állást egyelőre nem töltötték be, míg az irnokira egyhangulag, közakarattal *Széchenyi Lajost* választották meg.

Az eskü letétele után a közgyűlés hat óra tájban véget ért.

(A sárospataki tisztújítás. Folyó hó 23-án folyt le Sárospatakon a tisztújítás, a község lakosságának élénk részvételével. — A választást *dr. Bessenyei Zenó* járási főszolgabíró vezette. Községi főbíróvá egyhangulag és nagy lelkesedéssel *Szabó Zsigmond* birtokos, helyettes (törvény) bírónak *Neuman Péter* lett megválasztva. Az előjáróság többi tagjai tulnyomó részben a régié maradtak. A főbírói állásra pályáztak *Szabó Zsigmond* kívül *Bogyay Zsigmond* és *Vass Gyula*, kik azonban látva a *Szabó* mellett megnyilatkozott impozáns közvéleményt, visszavonták pályázatukat s így szavazásra nem került sor.

A „Kazinczy-kör“ estélye.

— dec. 18.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a „Kazinczy-kör“ ezidei estélyeinek színvonala a multhoz képest határozott és dicséretes emelkedést mutat. Erre vall legalább a *Bánó Jenő* felolvasása és a folyó hó 18-án szombaton a vármegeház nagytermében megtartott hangverseny-estély, melyen a magyar zenei előadó művészetnek két, a külföldön is híres korifeusa: *Füredi Sándor* hegedűművész és *Grósz Ernő* zongoraművész, a szatmári zeneiskola kitünő tanárai léptek közönségünk elé.

Bármennyire sajnáljuk is, de nem zárkozhattunk el annak őszinte bevallása elől, hogy éppen oly mértékben, amint az estélyek színvonala emelkedik, csökken a tagoknak irántuk való érdeklődése. Különösen a műzene részesül mostoha elbánásban. (Példa erre a hétfői színielőadás is. A „Parasztbecsület“ az ürességtől kongó ház előtt került színre.) Noha a művészeket a legjobb hírnév előzte meg, sőt *Grósz Ernő* már máskor is nagy sikerrel játszott nálunk, a terem a legridegebb részvétlenség szálnalmas képét mutatta. Ugy reméltük, hogy a Kazinczy-kör gyönyörű helyisége zsufolásig lesz tele, de sajnos a hangverseny csak 50-60 főnyi hallgatóság előtt ment végbe. Ez a csekély szám, de előkelő közönség is részben hivatásos zenészekből állott.

E szomorú valóság kell, hogy megjelölje a Kazinczy-kör működésének a jövőben követendő irányát. Szoktatni — sőt hangozzék bármilyen kellemetlenül is — rá kell ne-

velni a közönséget az igazi tudás és művészet méltánylására és élvezetére. Hogy akarja és tudja megkülönböztetni a valódi drágakövet a hamisítványtól.

A szakértő és éppen azért fölöttebb hálás közönség szerencséjére a művészeket az érdeklődés meg nem érdemelt hiánya nem nagyon alterálta, sőt annyi komoly, dicsérendő igyekezettel játszottak, hogy méltán rászolgáltak a tünető óvációkra, a melyekben az estély folyamán ismételtelen részük volt.

A műsor nivóssága a fővárosi igényeket is messze túlszárnyalta. A kamarazene irodalmának egyik legsúlyosabb alkotásával *Grig: F-dúr szonátájával* kezdtek. Az első tétel kissé nehezen indult, de a poétikusan lendületes második tétel és az élénk finále precíz temperamentumos megjátszásával frenetikus tapsot váltottak ki. A mű és egymás játékának alapos ismerete vitték sikerre e művet, amelynek ezernyi intím szépségét, tökéletesen juttatták kifejezésre.

Grósz Ernő ismét bebizonyította, hogy a régi hallhatatlanoknak egyik leghivatottabb magyar interpretátora. *Bach* Friedmann ritkán hallható D-mol versenyművét és *Beethoven* csodás sonáta apassionátáját zongorázta. A régi mesterek stílusának alapos ismerete, komoran fenséges gondolatainknak helyes értelmezése jellemzik leginkább játékát, amelyen valami klasszikus nyugodtság ömlött végig. Felfogása teljesen egyéni, ami a tempók megválasztásán erősen meglátszott. Technikája, amióta utoljára hallottuk óriásit fejlődött, frazizozása tökéletesbedett, izlése megnemesült. Nem a játékbéli készség hiu fittogatására, de a mű gondolatának tökéletes tolmácsolására törekszik. — Mindamellert technikai tudása szembeötlően érvényesül, tónusa erős, dinamikája és balkéztechnikája mesteri. Mint kísérő elsőrangú. Önmérsékletre valló alkalmazkodásával és partnere művészi intencióinak ismeretével, annak sikerét nagyban emelte.

Füredi Sándort közönségünk ritka lelkesedéssel fogadta, amelyet ez az izig-vérig művészesember méltán meg is érdemelt. Régen hallottunk már rutinosabb hegedűst, aki a hangversenyek közönségének izlését jobban ismerné. Mindjárt első számával *Godard* hangulatos Bölcsődalával magával ragadta hallgatóságát. Édes kantilénája, a selymesen légy hang, amelyet ezeket érv Quadagnini hegedűjén megszólaltat és a mely minden hamis pátosztól ment tiszta érzés, amelylyel ez igénytelen darabot megjátszotta, nem tévesztettek hatást. A közönségen meglátszott annak tudata, hogy egy elsőrangú művészi produkcióban gyönyörködött. *Godard*: pikáns dallamu *Canzonetta-jával* magas foku ritmikái érzékelt tett tanúságot. — *Wieniawski*: Moszkvai Emlékének eljátszásával pedig káprázatos technikájával ragadtatta el a közönséget. A technikai nehézségek komplikálásában a Paganini kompozíciókra emlékeztető darabot nyugodt biztonság-gal játszotta. *Arpeggióval* kísért flageolet hangjai tisztán, erősen csendültek. *Schubert-Wilhelm*: *Ave-Máriájában* ismét a felfogása nemes-ségével hatott, bár e mű oktáv és sekszt menetei nagy technikai készséget is igényelnek, aminek tökéletesen megis felelt. Azzal a rendkívüli készséggel szemben, amelylyel *Hubay* egyik legötletesebb kompozíciójának a *Carmen-Abándnak* nyaktörő nehézségeit megjátszotta, megszűnik vidéki kritika kompetenciája. Mint a gyöngyszemek sorakoztak egymás mellé a futamok hangjai és szembeötlően tünt fel vonójának öntudatos biztosága.

Elismeréssel s méltánylással kell megemlékezni *Haas Imréről* is, ki az

PÁSZTOR LIPÓT

vizvezeték és villanszerelési vállalkozó

Sátoraljaujhely, Rákóczi-utca 48. szám.

Ajánlkozok házi vízvezeték és villany-csengők berendezésére. Házak jó karban tartása évi számlára (pauschale) jutányosan számíttatnak.

— Minden előforduló javítások olcsón és pontosan végeztetnek. —

Vidéki megrendelések levelezőlapon eszközölhetők és kívánatra rögtön odaútatnom.

egyedülállókat megelőzőleg rokonszenves, meleg előadásban ismertette a szereplő művészek által előadott zeneszerzemények belső becsét s értékét, valamint a mű szerzőjét is. Ezek az előzetes, kis információk valóban célszerűek, mert közelebb hozzák, megismertetik a szerzőt s művét a maga valóságában s ez által közelebb hozzák a közönség szívéhez magát a szerzeményt is.

HIREK.

Lapunk tisztelt olvasóközönségének ünnepi kívánunk boldog karácsonyi ünnepeket.

— **Karácsony ünnepe.** Ma este, mire lapunkat t. olvasóink kézhez veszik, kigyulnak a karácsonyfák gyertyái, a szeretet e legnagyobb ünnepének kedves hirdetői. Vidám gyermekesereg, az igazi gondtalan ifjuság gyülekezik a karácsonyfa körül s örvend az istenember ajándékainak, melyeket a jó szülők szereznek be, hogy e kedves szép estét valóban kedvessé tegyék szeretteiknek. — Éjfélkor végig bug városunk felett a plebánia templom hatalmas nagy hangjának szava: éjféli misére hiv. Hajnalban 6 óraker szintén mise lesz a plebánia templomban, az ünnep mindkét napjának délelőttjén pedig 8, 9, és 10 óraker misék, utóbbi időben szentbeszédrel. Délután 3 óraker vecsernye. — A kegyesrendieknel s az irgalmas nővérek templomában mindkét ünnepnapon d. e. 1/2 9 óraker lesz mise. — A ref. templomban d. e. 10 óraker van az ünnepi istentisztelet, ugyisint az ág. ev. templomban is, — ünnep első napján mindkét helyütt urvacsoara osztással.

— **Papszentelés.** Firczak Gyula ungvári g. k. püspök a mult héten tiz, — tanulmányvégzett papnövendéket szentelt áldozárokká az ungvári székesegyházban. A felszentelt lelkészek közt többen vannak zemplén-vármegyeiek is, így *Damjanovics József, Grigásy Gyula, Csopey Jenő és Hladomik Gyula.*

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Pechman Vilmos* sátoraljaujhelyi számtisztelt a sátoraljaujhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél való meghagyással számellenőrré nevezte ki.

— **Ujévi üdvözlések megváltása** címén újabb *Szokolay Emil* min. oszt. tanácsos 5 kor., *Deréky Gyula* Mád 10 kor., dr. *Obláth Mór* Gálzecs 2 kor., dr. *Thoman Dávid* Budapest 2 kr., *Dongó Géza* 2 koronát küldöttek kiadóhivatalunkhoz, melyet rendeltetési helyére juttatunk Eddigi gyűjtés 25 kor.

— **Katonai áthelyezés.** *Simkó Dezső* m. kir. honvéddahadnagyot Sátoraljaujhelyből Egerbe helyezték át.

— **Karácsonyi ünnepély a zárdában.** Lapunk multi számában közöltük, hogy a Carolineum óvodai nagytermében a helybeli Mária-kongregáció tagjai karácsonyi vonatkozású szindarabokat adnak elő. — A leányok kitünően tanulták be szerepüket s úgy előadásuk biztossága mint a kitünő rendezés valóban meglepetést keltett. A betanítás és rendezés körül *Szedlák Ede* helybeli s. lelkész mint a kongregáció vezetőjét és *Szeverina* irgalmas rendi nővér illeti a legfőbb elismerés. Első napon a r. k. fiu elemi iskola s az áll. elemi iskolák növendékei közül 300-nál többen; második napon a zárdába járó leánygyermek s vasárnap a felnőtt közönség nézte végig, — 200-at meghaladó létszámban — a kedves ünnepélyt, melyeknek jövedelme részben a helyi plebánia templom építési költségeire, részben a kongregáció dohánygyári munkásnőinek szellemi képzésére alapított könyvtár javára fordított.

— **Előadás a Szabad Lyceumban.** A sátoraljaujhelyi Szabad Lyceumban folyó hó 19-ikén, vasárnap dél után 6 óraker ismét szép közönség gyűlt egybe az előadás meghallgatására. Ez alkalommal a szabad lyceum előadója dr. *Reichard Salamon* ügyvéd, városi h. ügyész volt, aki a képviselői rendszerről tartott nagyon alapos, értékes s minden részletben nagy tájékoztatást nyújtó előadást. A jelenvolt szép számú közönség mindvégig érdeklél hallgatta az előadó fejtegetéseit, melyek a tárgyat teljessen kimerítették s újabb ismeretekkel gazdagon hagyták el a városháza termét. A karácsonyi ünnepek alatt a szabad lyceum működése újabb érdekléltség szünetelni fog.

— **Eljegyzés.** *Lipcsy Tivadar* elemi iskolai tanító folyó hó 24-én váltott jegyet özv. *Göldner Györgyné* leányával Kiszárával.

— **Halálozások.** Résztvétel vettük a gyászhiat, hogy dr. *Króczér László* tokaji birtokos, ottani községi orvos, a vármegye törvényhatósági bizottságának, számos közhasznú intézetnek, ipari kereskedelmi vállalatnak buzgó tagja, munkás életének 48 ik évében váratlanul elhunyt. Temetése folyó hó 19-én délután volt Tokajban nagyrészt mellett. — Budapestben tegnapelőtt egy tevékeny, nagy munkabírással és munkaszeretettel megáldott magasrangú állami tisztviselő hunyt el: *Csöke Ferenc* kereskedelemügyi m. kir. miniszteri tanácsos. Nevét alkotásaiban örököltette meg, melyek késő időkre kihatnak. Az elhunytban dr. *Csöke József* varannói lakos, a gr. *Hadik-Barkóczy Endre* uradalmainak jászágazgatója testvérét gyászolja.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Szántó Mór* és *Tsa* sátoraljaujhelyi runakerkedő cég 3-3 öltönyt küldött többek között az izr. nőegyletnek s a sátoraljaujhelyi róm. kath. iskolaszéknek szegény gyermekek javára. A róm. kath. iskolaszék elnöksége, az izr. nőegylet nevében pedig dr. *Rosenthal Sándorné* nőegyleti elnöknek felkérték lapunk szerkesztőségét, hogy a jótékony adományért hálás köszöneteiket lapunk útján tolmácsoljuk a jótékony cégnek.

— **Nőegyleti zsur.** Az izr. nőegylet második zsurját 1910. január 2-án rendezte a szokott helyen. Az első zsur fényes sikere s a nagyszámú rendezőség fáradságtalan tuzgókodása reményt nyújt arra, hogy ez a mulatság, melyet a közönség már szinte óhaj, nem marad mögötte az előbbinek.

— **Baleset a perbenyiki lengyárban.** A rendőrség folyó hó 22-én hallgatta ki az „Erzsébet” kórházban ápolás alatt levő *Bübi Istvánt*, kit baleset ért a perbenyiki lengyárban. *Bübi István* nagygyéresi napszamos a perbenyiki lengyár szösz-törő gépét tisztogatta, mely munkája közben egyik társa a gépet megindította. A fogaskerekű henger megsebezte forgása közben a munkás jobb kezének ujjait. A baleset ért egyén az „Erzsébet” kórházban áll ápolás alatt.

— **Eltűnt gyermek.** Sátoraljaujhely városból folyó hó 18 ikán *Neszterovics Márton* nevű 12 éves, gör. kath., közepes termetű, barna haju s szemű gyermek tűnt el s ismeretlen helyre távozott szüleinek lakásáról. — A szülők jelentésére a rendőrség nyomozza és körözteti az elkoborolt gyermeket, aki eltávazása alkalmából fekete kis kabátot, sötétbarna nadrágot, csizmát, fekete bolyhos sapkát s nyakán kék selyem kendőt viselt.

— **Pince-betörés.** *Waller Mór* helybeli kocsmáros feljelentést tett egy ismeretlen tettes ellen a rendőrségen. Az eddig ismeretlen betörő

tolvaj ugyanis a lakat felfeszítésével behatolt *Waller Mór* ungvári pincéjébe s onnan 100 korona értékben elloptott 10 üveg likórt s palackozott borokat. A károsult feljelentésére a rendőrség nyomozza a tettest.

— **A „Karolineum” — a szegény gyermekekért.** A „Karolineum” leánynevelő intézet ez évben is gondoskodott a maga részéről arról, hogy a felruházandó szegény gyermekek az ideai karácsony is megkaphják a maguk hasznos karácsonyi ajándékát. A nemes és jó szívek összetartásának apetheozisa s a nemes emberszeretettel ünnepe volt e nap, folyó hó 23-ika a Karolineumban, melyen kiszolgálták a felruházandóknak a nemesszívü emberek jótékony adományából összegyűlt ruhákat. A ruhakiosztásnál 30 fiu s 30 leánygyermek kapott öltözetet, cipőt s diszes karácsonyfát. Nagy része van a munka érdemében *Maximiliana* főnöknőnek, kinek vezetése alatt gyűjtést indítottak, a nemes célra a Mária congregáció tagjai s nagyon szép anyagi eredményt biztosítottak a cél kivételére. Az erkölcsi eredmény pedig nem lehet más, mint a közönség elismerése s hálaája a Karolineum vezetősége iránt, melynek lelkes agitációja újból teljes sikerre vezetett. A gyűjtés fáradságos munkáját az idén is a „Karolineum” főnöknőjének vezetése alatt a Mária kongregáció tagjai vállalták magukra. A nemes szívü adakozók közt első helyen áll gr. *Wallis Gyuláné* sz. *Somogyi Ilona* grófnő, aki 100 koronát adományozott a szegény gyermekeknek. *Ambrózy Nándor* a maga részéről 30 koronát juttatott e nemes célra. A város közönsége köréből 205 kor. 88 fillér gyűlt össze. A gyűjtésben résztvettek: *Székely Emília* s *Engelbert Kornéli* ivén 182 kor. 20 fillér. Gr. *Wallis Gyuláné* s *Ambrózy Nándor* adományával együtt. *Szabó Erzsike* s *Vibirál Anna* ivén 40 kor. 40 f. *Matuszka Mária* s *Császár Terézia* ivén 11 kor. 66 f., *Rimár Ilona* s *Marczineskö Irén* ivén 35 kor. 80 f., *Ujfalussy Ida* s *Szendrei Ida* ivén 16 kor. 30 f., *Rubis Ilona* s *Palánkay Jolán* ivén 29 kor. 42 f., *Dubay Aranka* s *Perlstein Ibolya* ivén 20 kor. 10 f. Összesen 335 kor. 88 fill.

Ruhát varrtak a szegény gyermekeknek: *Augusztini Ella*, *Beluscsák Erzsike*, *Engelbert Kornélia* s *Margit*, *Gonda Anna*, *Fábry Margit*, *Micskey Evi*, *Reuter Jolán*, *Szabó Erzsike*, *Vibirál Anna*, *Link Mária*, *Lang Kornélia*, *Kaselyák Etelka*, *Polturák Margit*, *Somogyi Sári* egymaga egy öltözet ruhát állományozott és *Milatschek Jánosné* is több ruhát küldött a szegényeknek. *Gyarmathy Béla* a karácsonyfa díszítésére szolgáló cukorkákat adományozta. Végül megemlítjük dr. *Chudovszky Mór* s *Klein Pált*, akik 10-10 koronát küldtek a szegény gyermekeknek. — A nemes szívü adakozóknak a jótékony célú adományokért, a gyűjtőknek a gyűjtés érdekében kifejtett szives fáradozásukért e helyen is hálásan mond köszönetet a „Karolineum” főnöknője.

— **Kereskedelmi és ipari hírek.** A nagymihályi kereskedelmi bank nagyobb arányu, moderu épületet emeltet a jövő tavaszon a bank céljaira. — *Borsi* község ref. egyháza templomának renoválása végett hirdet pályázatot. Építómesterek 1910. jan. 2-áig nyújthatják be ajánlataikat — *Reichard Ignác* sátoraljaujhelyi szapános fizetésképtelen — *Wohl Mór* sárospataki kereskedő ellen folyamatban volt csődöt a kir. törvényszék megszüntette, — *Mózes Adolfné* szerencsi férfitulosa kereskedő, — miután áruit elzálogosította, — fizetésképtelenséget jelentett. — *Rosenblüth Sándor* varannói rövidáru kereskedő szintén fizetésképtelen. Bukását ingatlan-spekulációk okozták. — *Uj cégek:* Sátoraljaujhelyben *Blum Géza*

butorkereskedő, és *Grünvald Herman* rőfös.

— **Cirkusz Henry**, ez a legnagyobb és legelőkelőbb eredeti lovarda vállalat (*Koschke* Henrik igazgató tulajdonos, ujjvidéki származásu) mely különben is nálunk jó hírnévnek örvend 1910. évi május havában néhány napi vendégjátékra Sátoraljaujhelyre érkezik. *Koppel Gyula*, e vállalat képviselője, aki jelenleg itt időzik, értesít bennünket, hogy e társulat körülbelül 200 tagból áll, óriási istállójában: 110 fajló, 4 elefánt, tevék, fókák és más exotikus idomított állatok foglalnak helyet. „Cirkusz Henry” hat év óta külföldön működik, ezen idő alatt beutazta Németországot, Hollandiát, Belgium és Franciaországot. Mivel külföldi körutján mindig a magyar cirkusz név alatt szerepelt, sok kellemetlenséggel küzdött, különösen Németországban, de nagyszerű idomításai, előkelő társulata, modern vezetősége által még is sikerült e magyar vállalatnak mindenhol a legnagyobb elismerést, jó hírnevet kivívnia és ezáltal lovardája, a legelőkelőbb körök találkozó helye lett. Mivel *Koschke Henrik* igazgató óriási költségekkel dolgozik, lapunk útján már most előre is kéri a hatóságok, valamint a közönség pártfogását.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Folyó hó 21-én este 10 óraker *Dubai Lajos* fűszerkereskedő segéd, ki a *Behyna* cégnél állott alkalmazásban, a segéd részére fenntartott szobában öngyilkossági kísérletet követett el. Az életunt fűszerkereskedő segéd 4-5 deka krónkálit ivott meg vízben feloldva. Szerencsére társai észrevették, hogy *Dubai* maró folyadékot ivott s értesítették az esetről a rendőrséget, mely intézkedett, hogy az életunt segéd elég jókor kórházba jusson. Az öngyilkos jelöltet orvosi ápolás végett felvitték az „Erzsébet” kórházba, hol orvosai megmentették az életnek.

— **Menetrend módosítás a szerencs—hidasnémeti—kassai vonalon.** 1910. évi január hó 1-től kezdve a szerencs—hidasnémeti—kassai vonalon a jelenleg Szerencsről reggel 4 óra 48 percker induló és Kassára délelőtt 8 óra 35 percker érkező 8812. sz. vegyes vonat Szerencsről reggel 5 ó. 20 percker fog indulni és Hidasnémetire d. e. 8 ó. fog érkezni, hol egyesítve lesz a Hidasnémetiről délelőtt 8 óra 16 p. Kassa felelő induló 1514. sz. személyvonattal. — Az ellenirányban pedig a jelenleg Hidasnémetiről reggel 5 ó. 50 p. induló 8811. sz. vegyesvonat jelzett időponttól kezdve 57 perccel korábban, azaz reggel 7 ó. 51 p. fog érkezni. A részletes menetrendre nevez a kifüggesztett hirdetések nyujtanak bővebb felvilágosítást.

— **Öngyilkos asszony.** *Ondócsik Jánosné* szül. *Kács Erzsébet* nagymihályi lakos megunva az életet, beleugrott egy kutba s ott is veszett el. Öngyilkosságát csak másnap vették észre s hulláját kiemelték a kutból. Minthogy az öngyilkosság kétségtelenül megállapított, boncolás mel-lőzésével eltemették.

— **Birtokparcellázás.** Az egri főkáptalan azon intenciótól vezetette, hogy munkásnépünket a kivándorlásól visszatartsa, ujjmonori uradalmából 3276 kat. hold területű kitünő termőföldet parcelláz és ad el olcsó áru kisgazdáknak.

— **Az étvágytalanság, mely annyit embert kinez, a rossz emésztés következménye.** Az emésztési hibákat a természetes *Ferenc József*-késérüviz rendszeres használata által (reggelenként 1/2 pohárral éhgyomorral) játszva meg lehet javítani.

— **Gazdátlan nyeresemények.** A legutóbb kiadott hivatalos kimutatás

Eladó házak

olcsó és kedvező fizetési feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Bettelheim Jakab ügyvéd Sátoraljaujhely, Kazinczy-u. 11.

szerint a Jósziorsjegyeknél több mint 32.000 olyan nyereség van, amelyért még nem jelentkeztek, nyilván azért, mert e sorsjegyek tulajdonosai nem tudják, hogy sorsjegyük ki van huzva. Így van ez a többi sorsjegyeknél is és mivel ezek a nyereségek bizonyos idő múlva elévülnek, mondhatni, hogy sok millióra menő vagyon pusztul el azért, mert a sorsjegybirtokosok nem elég gondosak és nem járhatnak megbízható sorsolási lapot. Ennélfogva akinek sorsjegyei és más értékpapirjai vannak, az ne mulassza el, hogy előfizessen a Pénzügyi Hírlapra, amelynek sorsolási mellékletét, a Pénzügyi Utmutatót a magy. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szak-közönyt, a magy. kir. pénzügyminiszter pedig mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közönyt hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapják a Pénzügyi és Tőzsdei Irványvet, amely értékpapírbirtokosokra fontos tudnivalókat tartalmazza a kezdettől fogva kihuzott, de kifizetés végett még be nem mutatott összes sorsjegyek és más értékpapírok jegyzékét, úgy hogy abból mindenki maga is meggyőződhetik, hogy vajjon sorsjegye ki van-e már huzva, vagy nem. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára egy esztendőre 8 kor., mely összeg legcélszerűbben postautalvánnyal küldendő be a kiadóhivatalba: VII., Rákóczi-ut 44 szám alá.

Menyasszonyi kelengyék

beszerzésére ajánljuk Schön Sándor és Barna D. előnyösen ismert céget.

DUNKY FIVÉREK

cs. és királyi udvari fényképészek műtermében Sátoraljaihely Széchenyit 9. Modern irányzatú művészi kivitelű fényképek és nagyítások készülnek.

Boldog karácsonyi ünnepe csak annak lesz, aki jó egészségben éri meg Krisztus születésének 1910-ik évfordulóját. Idegbeteg, elgyengült, kószvényes fájdalmak által gyötört emberek visszazserezhetik egészségüket, ha úgy járnak el, ahogy azt az „Ertekezés a Villamos Gyógyásdról” című könyv írja elő. Ezt a könyvet ingyen és bérmentve zárt borítékban küldi meg bárkinek az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet Budapest, Károly Károly kör-ut. 2. félmelet 50. szám.

— Minden gyermekszobában hálaival kell gondolni azokra a derék norvég halászosokra, kik a háborgó tengeren fogják a tőkehalat, mely a kintű csukamajolajat szolgáltatja. Csukamajolajat, a legízletesebben és a legkönnyebben emészthető formában nyújt a „Scott-féle Emulsió”, mely egyike a legjobb tápanyagszereknek. Kapható a gyógyszerárakban.

Szemgyógyintézet

van Miskolcon a Csabai-uton levő szanatóriumban.

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál hügykő és fővénylegcsőnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. Orvosiilag ajánlva.

Főraktár: Tannenbaum Miksa cégnél Sátoraljaihely.

VÁRANDÓS ANYÁK

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

SCOTT-féle

csukamajolaj EMULSIÓ-ban.

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködtet mindenkit. Bevételre kellemes, emésztése könnyű.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az ön esetében is mily jótékony hatása

Szoptatás esetében a SCOTT-féle EMULSIÓ

elejét veszi a bogyadtság-nak, bőségesen biztosítja a tejet és rózsás és virágzó arcává teszi a gyermeket.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógyszertárban.

SZINHÁZ.

** A színügyi bizottság ülése. Sátoraljaihely rend. tanácsú város színügyi bizottsága egyik utóbbi ülésében, — melynek lefolyásáról megemlékeztünk, — bizonyos kötelezettségekkel lépett fel Palásthy Sándor társulati igazgatóval szemben, melyeknek betartására kérte. Így például kötelezte az igazgatót arra is, hogy az újdonságok először mindig bérletben adassanak elő s a szelvények az esti pénztárnál is beválthatók legyenek, ha a színházban még van üres hely. Erre a határozatra Palásthy igazgató átiratot küldött a színügyi bizottsághoz, melyben helyet foglalt azon feltevés is, mintha a bizottság Palásthy Sándor színigazgató és társulata finansziális érdekeit akarná veszélyeztetni hozott határozatával. A színügyi bizottság folyó hó 19-ikén tartott ülésében határozatilag kimondta, hogy tiltakozik a maga részéről Palásthy Sándor feltevése ellen, miatha a bizottság a társulat finansziális ügyeibe avatkoznék, ellenben megállapítja azt, hogy a városunkban működő igazgató csak olyan jogokat pretendálhat magának, amelyek városi tanácsi vagy színügyi határozatban gyökereznek. Ebből kiindulva; a színügyi bizottság a színházlátogató közönség érdekében megóvása céljából előbb hozott határozatát, ezután is fenntartja oly módosítással, hogy az újdonságokat bemutató előadásokra, — melyek először bérletben játszandók le, — a bérletszelvények árai s a rendes napi helyárak közötti különbözet ráfizetéssel egészítendő ki. Bérletszünetben tehát csakis vendégszereplések alkalmazhatók színelőadások, de csakis úgy, ha a színügyi bizottságnak ez előre be lesz jelentve. Leveleiben az igazgató azt is jelzi, hogy a bizottságnak a heti műsort folyó hó 16-ikán beszoigáltatta. Ezzel ellentétben megütközéssel vette tudomásul a bizottság ama körülményt, hogy a heti műsor az erre kijelölt felülbíró bizottság elnökének, Fornszek Bélának beszoigáltatva nem lett. A bizottság hozott határozatáról kiértesítette az igazgatót.

IRODALOM.

A Budapesti Hírlap, az ország legelterjedtebb és tekintélyesebb lapja, a magyar intelligenciának nélkülözhetetlen közönye, közel harminc éve, hogy uttörő munkát végez a magyarság érdekében. Jelszava: *Mindent a magyarságért.* A ki részt venni óhajt ebben e munkában, az előfizet a Budapesti Hírlapra. Ha már most küldi valaki a jövő negyedre szóló előfizetési árt, 7 koronát, akkor ez év hátra levő idejére díjmentesen kapja a Budapesti Hírlapot.

Uj Idők. A hosszú téli esték unalmas óráit vidámmá és kellemessé tudja varázsolni Herceg Ferenc kitűnő hetilapja, az Uj Idők, amely ma nagyobb apparátussal szolgálja céljait mint valaha. A cél pedig: olyan lapot adni, amely előkelő színvonalon álljon s mindenben kielégítse a műveltség magyar család igényeit. E cél érdekében a szerkesztő Herceg Ferencen kívül a magyar irodalom legjelesebbjeinek munkájából közli azoknak színe-javát: regényt, elbeszélést, cikket, verset. A külföldi szépirodalom minden jelentősebb munkáját is feltaláljuk benne. Ami érdekes esemény nálunk és a külföldön előfordul, azt legnagyobb részben illusztrálva ismerteti. Horkayné az Uj Időkben szól hozzá az aktuális és érdekes eseményekhez a maga előkelő és elmesés modorában. Az „Egy önkéntes naplója” kedves humorában a katonaélet ötletes, tréfás rajzát kapjuk: Eleven, elmés és okos szórakoztatónk az Uj Idők, amelynek minden egyes száma a legelőkelőbb irodalmi színvonalon áll. Az Uj Idők előfizetési negyedévre 4 K, félévre 8 K, egész évre 16 K. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 10.

A „Vasárnapi Ujság” december 12-iki száma nagyon érdekes képsorozatot közöl gr. Andrassy Géza beléri medvevadászatról, melyen Henrik porosz herceg is részt vett. Közli e szám még Damjanichné két képét élete utolsó idejéből Pörge Gergely egy művészi rajzát, Katona József vonatkozó képeket, egy képsorozatot a budapesti evezősök nyári életéről, képeket a caeni francia templomokról (Bertha Sándor cikkével), képeket a budapesti református gimnázium jubileumáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Oláh Gábor és Haraszthy Lajos versei, Zsoldos László novellája, Dániel Lesueur franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: Benicky Ödön cikke az evezős-életéről, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre négy kor. a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem utca 4. szám.) — Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára. Felévre két korona 40 fillér.

Legnagyobb rejtély a mai politikai helyzet. Kitudná megmondani, hogy mit hoz a jövő! Az ujságokban is sokszor legellentétebb véleményeket olvasunk. A „Budapest” Kossuth Lajos kedvelt lapja volt sok éven át, annak elveit vallja ma is, igaz szószója és tájékoztatója a hazafias magyar olvasóközönségnek. A Budapest 33 év óta együtt érez, együtt harcol hem előfizetőivel, azok érdekében sem fáradságot, sem áldozatot

nem sajnál. Á mellett, hogy mindig nagyobb és jobb lapot ad, évenként egyszer egy remek ajándékkal is kedveskedik előfizetőinek. Mostani ajándéka a Kossuth emlékalbum, mely rendkívül érdekes tartalmával és igen díszes kiállításával méltán fog feltűnést kelteni. Uj előfizetők csak úgy kaphatják meg, ha legalább fél évre előfizetnek. A Budapest előfizetési ára: fél évre 12 korona. Mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3.

A Divat szalont, első és legszebb asszony-újságunkat ajánljuk olvasóink figyelmébe. Minő családfő a legtehetősebb megnyugvással viheti be otthonába, mert e díszes kiállítású, tartalmas és érdekes füzetekben minden kéthétben igazi jóbarát előtt nyitja ki a kapuját. A Divat Szalon oktatója, segítője és mulattatója minden asszonynak, minden lánynak és a takarékos, a szorgalom, az otthon szeretete, megbecsülése, a gyermekgondozás megkönnyítése és a legnemesebb szellemi szórakozás az, a mivel olvasót elárasztja. Közleményei fölött nem kisebb író, mint Szabóné Nögáll Janka örökös és munkatársainak díszes névsorában ott vannak mindazok, kik e lappal egyidejűleg — huszonkét esztendő alatt — lettek az olvasó közönség kedvencei. A divat, melyet magyaráz, józan, komoly, a magyar gazdasági viszonyokhoz illő, és a mi szellemi fejlettségünkhöz van mérve minden olyan cikke, melynek célja az, hogy a leánynevelést befejezve, kész, tudatos, derék háziasszonyokat állítson az otthon élére. Ezeknek szánja az otthon varrott ruha, az otthon készített műtárgy díszességét, ellátván olvasóit az ingyen-szabásívek, munka-rajzok minden fajtájával és az ingyen-melléklet-képen megjelenő gyermekújságot. A Divat Szalon dus és értékes közleményeit gyönyörű képek tarkítják s rendszeren két művészi kivitelű színes divatkép képezi a füzet csinos és tartós borítékát. — A Divat Szalon kiadóhivatala: Budapest, V. Eskü-ut 5. sz. — Mindenkihez szívesen küld mutató számot, az előfizetési árak feltüntetésével együtt, melyeknek csekélyisége szinte szembeszökő a lap pazar és tartalmas kiállításával. Egész évre 12 korona, félévre 6 korona és negyedévre 3 korona.

NYILT TÉR. *)

Az ágybavizelőstől — a legújabb találmányunk. „Ébredj fel!” törvényesen védett szerünk. Kor és nem megadása szükséges, tudakozódás ingyen. Intit. Aesculap Nr. 482. REGENSBURG, Bajorország.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos:

Ehrlert Gyula.

Lépést tartok a mai korrall!

A gallérok színe hófehér és elegáns diszkrét fényt kap, megkapja vászonszerű jellegét és nem lesz olyanná, mint a kaucosok gallér. Vegytisztító intézetemben megfelelő átalakításokat tettem, holis a férfi- és női ruhák, valamint kézimunkák a legújabb módszer szerint tisztítottak. Az elkészült munkák a lehető legolcsóbb árak mellett 8 napon belül kifogástalanul eszközöltetnek. — Gyors és pontos kiszolgálást biztosít és mennél számosabb megbízást kér:

s így abban a kényelmes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is ki tudom elégíteni. **Fehérnemű és vegytisztító intézetemet** a legújabb fényesítő és hajlító gépekkel rendeztem eq s minden gallér ele egy oly géppel lesz simítva, hogy a viselője meg van védve a nyak kidörzsölésétől. **Kélosi M. mosó és vegytisztító intézete SÁTORALJAUJHELY**

Sajnálhatja

hogy még nem győződött meg egy próbavásárlással **Erdélyi Kassa, Főutca 55. szám a.** (a színházzal szemben) **uj férfi- és gyermek-ruha áruházának OLCSÓ árairól.** Nagy választék! **Szabott árak!**

7208/1909. Tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Phönix biat-sító társaság végrehajtónak, Glück Mór végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a végrehajtató kérvénye következtében az újabb végrehajtási árverés 47 korona 58 fillér tőke, ennek 1907. évi október hó 1-től járó 5%-os kamata, 87 korona 99 fillér már megállapított, valamint 21 korona 49 fill. jelenlegi és a még felmerülő költségek, továbbá az ezennel csatlakozottaknak kimondott:

a) Ippen és Schwarcz debreczeni cég javára C. 7., 8., 9. sorszám alatt a 423.907. tk. sz. végzéssel 697 korona 42 fill. tőke és jár. C. 13., 14. sorsz. alatt 1172.907. tk. sz. végzéssel 201 kor. tőke és jár. C. 17., 18. sorsz. alatt az 1914.907. tk. sz. végzéssel 165 kor. 50 fill. tőke és jár. erejéig;

b) Mangold Armin javára C. 20. sorsz. alatt 3290.907. tk. sz. végzéssel 266 kor. 84 fill. tőke és jár. erejéig;

c) Grünweig Mátyás sátoraljaújhelyi lakos javára C. 21. sorsz. alatt 7662.907. tk. sz. végzéssel 115 kor. 6 fill. s jár. erejéig;

d) Neumann Adolf és társa sátoraljaújhelyi cég javára C. 25., 26. sorszám alatt a 2484.908. tk. sz. végzéssel 82 kor. tőke és jár. erejéig;

e) Lebovics Lébi javára C. 28. sorsz. alatt a 3893.908. tk. sz. végzéssel 62 korona 12 fill. tőke és jár. erejéig; és

f) Glück Samu sátoraljaújhelyi cég javára C. 30. sorsz. alatt 246 kor. 26 fillér tőke és jár. erejéig biztosított követelések kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a és az 1908. évi XLI. t.-cz. 21. és következő §-ai értelmében a sátoraljaújhelyi kir. törvényszék és a királyhelmecezi kir. járásbírósg területén fekvő, a szomatori 4. sz. tkjvben 1. sor. 1. hr. sz. alatt foglalt végrehajtást szenvedő Glück Mór nevében álló egész belsőlegre 1481 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetett és hogy a fentebb jelzett ingatlanok az 1910. évi január hó 14. napjának délutáni 10 órájkor Szomotor köz-é. házában megartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 148 kor. 10 fillért készpénzben v. óvadékképes értékpapirokban a kikiáltást kezéhez letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges letételét igazoló elismervényt annak átszolgáltatni.

Kelt Királyhelmecezen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi okt. 14.

Horkay, kir. járásbíró.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönő levelek. Orvosilag ajánlva.

„SANITAS” intézet

VELBURG P. 275. Bayern.

SZEGŐ

SÁNDOR

karácsonyi nagy vásárja

e hó végéig tart.

Blusok

Aljak

Pongyolák

Kosztümök

Női felöltők

Gyermekruhák

Fehérneműek

Szörmeárúk

Keztyűk

Harisnyák

Nyakkendők

Övek

Kötények

Zsebkendők

Szalagok

Csipkék

Hímzések

Kézimunkák

és

Anyagok

és az összes

cikkek

még eddig

nem létezett

olcsó

árban

Igen sok

czikk

fél árban

is.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda Venczel József

cs. és kir. udvari hangszergyáros

hirneves gyártmányaiból

nagy választéku

állandó bizományi raktár van

Sátoraljaújhely, Deák-utca 3. szám alatt.

Igen kedvező részletfizetési módokat.

Vidéki megrendeléseket azonnal szállít.

Fogtechnikai műterem.

Sátoraljaújhely. — (Külön bejáráttal.) — Jókai-utca 41.

Fogak és fogsorok szájpaddás nélkül. — Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucsuk fogzatok.

A gyökerek eltávolítása fölösleges.

Javításokat és régi fogsorok átalakítását is elfogad.

STERCZ JENŐ,
műfogász.

MEGYEI ÁLTALÁNOS BANK

részvénytársaság

SÁTORALJAÚJHELY.

Elfogad betétet kamatozás végett.

Leszámitol váltó- és jelzálog-kölcsönöket

Bevált külföldi pénzeket (dollárokat).

Folyó számla hitelt és ovadéket nyújt kedvező feltétellel

Eszközöl 10-től 50 évig terjedő

törlesztéses kölcsönt

Vásárol megbízásra értékpapirokat és sorsjegyeket és előlegzi az értéket havi törlesztésre.

Elvállal minden a bankszakba vágó megbízást.

A Megyei Általános Bank részvénytársaság

Igazgatósága.

Megjelent

„Zemplén Naptára”

Ára 1 korona.

Rapható kiadóhivatalunkban.

FIGYELEM!

Mindenkit érdekel, hogy hol lehet a legolcsóbban

órát és ékszerét vásárolni.

Saját érdekében mindenki már az első próbavásárlásnál meggyőződhet arról, hogy csak az alanti cégnél.

A vétel nem kötelező.

Ugyanott órák és ékszerek javítása a legjobban és legolcsóbban eszközöltnék.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Groszman Bertalan

órák és ékszerész
Sátoraljaújhely, főutca,
a Vadászúrt-tel szemben.

Egy jó házból való

keresztény fiu

tanonczul felvétetik

KLÁUSER EMIL fűszer-, csemege- és borkereskedésében

Varannón.

Árverési hirdetmény.

Varannón, a Főtéren levő házamat önkéntes árverésen eladom.

A ház tiszta jövedelme — leszámítva adók, biztosítás és javítások — 1200 korona évente. Kikiáltási ára 22600 korona.

Árverési határnap 1909. december 27., délelőtt 9 óra.

Guseó Péter,
tulajdonos.

MEGHIVÁS.

A Sátoraljaujhelyi Takarékpénztár

1910. évi január hó 23-án d. e. 10 órakor
az intézet saját heiyiségében tartja

XLIV. évi rendes közgyűlését

melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.
Sátoraljaujhely, 1909. decz. hó 18-án.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt 1909. év eredményéről.
2. Az évi mérleg és zárszámadások bemutatása, a nyereség mikénti felosztása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

Az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

Eladó ház.

Kazinczy-utcai emeletes házam a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett eladó.
A ház áll négy modern lakásból, udvar és kertből, mely utóbbi házteleknek is igen értékes.

Tizenegy évig még állami adómentes.
Bővebb felvilágosítás nyerhető dr. Székely Albert ügyvédi irodájában Sátoraljaujhely, vagy a tulajdonos budapesti lakásán (I., Enyedi-utca 18. II. emelet 3. ajtó.)

Csapó Lajos.

Kiadó lakás.

Kazinczy-utcai házamban 1910. évi május hó 1-től kiadó egy földszinti lakás, mely áll: három szoba, üvegeranda, fürdőszoba és a szükségelt mellék-helyiségekből. E lakáshoz tartozik továbbá egy gyönyörű díszkert is.

Bővebb felvilágosítás nyerhető dr. Székely Albert ügyvédi irodájában Sátoraljaujhely, vagy a tulajdonos budapesti lakásán (II., Fő-utca 34. sz. II. emelet).

Csapó Lajos.

Reményi Vendel

többszörösen kitüntetett cipész üzlete

Sárospatakon.

— Alapított 1869. évben. —

Készít jótállás mellett hölgyek és urak részére legújabb divat szerinti cipőket és csizmákat.

Sátoraljaujhelyben a mértékvetelt meghívásra magam esz-közlöm, vidékről a láb körrajza és egy pár használt cipő küldendő be.

Vidéki megrendelések utánvét mellett küldetnek meg.

A „JÓ PAJTÁS” cikkeit a legjobb írók írják. Mikszáth Kálmán gyakran ír bele elbeszélést, Sebők Zsigmond benne folytatja maczkó-történeteit **Dörmögő Dömötör** címen, Benedek Elek regényt és szép meséket ír, Molnár Ferenc mulatságos apró szindarabokat, történeteket, Rákosi Viktor elbeszéléseket, Szöllösi Zsigmond és Mórty Zsigmond meséket, elbeszéléseket, Schöpflin Aladár tanulságos elbeszéléseket. Költőink közül Lévy József, Endrődi Sándor, Kozma Andor, Ábrányi Emil, Lampérth Géza, stb. írnak a „JÓ PAJTÁS”-ba gyermekverseket.

A „JÓ PAJTÁS” szerkesztői üzenetei kedvesek minden gyermeknek, igazi benső szeretetteljes viszony fejlődik ki általuk a lap és olvasói közt.

A „JÓ PAJTÁS” rejtvényeinek megfejtői között értékes könyvjuttalmakat sorsol ki.

Karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású ajándékkal lepi meg olvasóit. Ez a

„A JÓ PAJTÁS ALMANACHJA”,

egy terjedelmes kötet könyv. legjobb ifjúsági íróink meséiből, elbeszéléseiből, egyéb közleményeiből összeállítva, szép képekkel. Azonkívül kedves kis tárcza-naptárt az 1910. évre kap minden előfizető.

A „JÓ PAJTÁS ALMANACHJA”-t és a tárcza-naptárt ingyen kapja minden előfizető; azok is, a kik új évtől kezdve lépnek az előfizetők sorába.

Előfizetők gyűjtői értékes kedvezményekben részesülnek.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad és mutatványszámot ingyen küld:

a JÓ PAJTÁS KIADÓHIVATALA:

Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

s a fiók-kiadóhivatal:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R. T.
Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Egy jó házból való leány

4 középiskolával bíró

Pénztárnoknői

állást nyerhet

Schön Sándor és Barna Dezső
cégnél.

Védjegy: „Horgony”

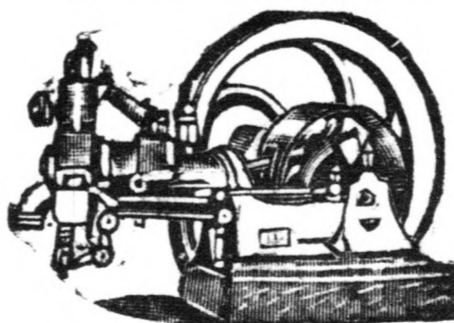
**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult küszvényénél, és meghűléseknek.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.-
és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és leg-
nagyobb motorgyára.

Szállítszakkörökben elismert legjobb gyártmányu
Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-
motorokat és lokomobilokat
= valamint Szívógázmotorokat. =

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

Egyetemes generatorunkkal

a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselét:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, Teréz-körút 41. ☎ Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek.

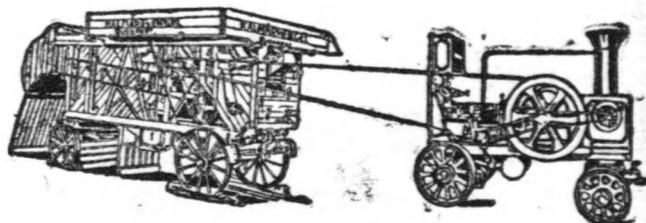
Számtalan első díjakkal, díszlevelekkel kitüntetve

KALMÁR és ENGEL

= motor és gépgyára =

Budapest V., Lipót-körút 22.

Ajánlja egy cséplőgép, mint malomüzemre
legegyszerűbb benzinnmotorjait, benzínloko-
mobiljait, valamint szívógázmotorjait, me-
lyet V., Lipót-körút 22. bármikor üzemben
megtekinthetők.

Teljes jótállás kitünő cséplésért!

Egyedül létező ujdonság!

Ezen motorok egyetlenes járásuak és bámulatos
egyszerű szerkezetük folytán bármely legjárát-
lanabb ember által is azonnal könnyen kezel-
hetők.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olcsó árak részletfizetésre.

ALAPITTATOTT 1900. ÉVBEN

Első Sátoraljaujhelyi Mechanikai Hordógyár

Deutsch, Blum és Társai
SÁTORALJAUJHELY.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani tetemesen megnagyabbitott és gőzgépekkel berendezett

Hordógyárunkat,

hol bor, sör, szesz, likőrös, szörp, olaj és petroleumos hordók minden nagyságban készíttetnek.

Elvállalunk szesz és sörgyárak berendezését, valamint szüretelő edények készítését és minden e szakmába vágó munkákat.

Kiváló tisztelettel:

Első Sátoraljaujhelyi Mechanikai Hordógyár

DEUTSCH, BLUM ÉS TÁRSAI

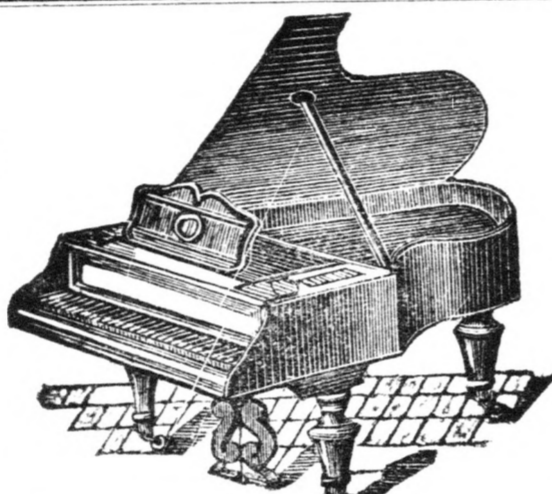
(Ezelőtt: Deutsch Adolf és Simon.)

Zongoraterem és kikölcsönző intézet.

Új és használt
Zongorák és Pianinok

legmérsékeltébb áron
ugy cserébe, mint részletfizetésre
kapható

Údvardi Szaniszlónál
Sátoraljaujhelyben.

Művésziés kivitelü képek

nagy választékban baphatók

== részletfizetés mellett is ==

BLUM GÉZA

butor- és szőnyeg-áruházában

Sátoraljaujhely.

== Áraim igen mérsékelték. ==

Husárok.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a marha áruk csökkenése folytán a husneműeket mai naptól a következő árakban árusítom:

Marhahus	kilója	40, 44, 48 és 52 krajczár
Sertéshus	"	68 és 72 "
Borjuhús	"	62 és 76 "

Sátoraljaujhely, 1909. december 10.

Bolgáry.

Védjegy.

PATHÉFON

Ismeri Ön már a különbséget a **PATHÉFON** és más beszélőgépek közt?

- A **Pathéfonnál** nem kell tűt cserélni.
- A **Pathéfon** tű nélkül játszik.
- A **Pathélemezek** soha sem karcognak, nem esiszolnak, sem nem horzsolódnak, ha 20 vagy 30-szor játszottak velük.
- A **Pathélemezek** oly jók, hogy azok nem válnak hasznavehetetlenné.
- A **Pathélemezek** kellemes, értelmes, puha hangot adnak.
- A **Pathélemezeknél** senki a fülét be nem fogja.
- A **Pathéfon** egy elsőrendű művésziés házihangszer, amely minden zenekedvelőnek élvezetet és szórakozást nyújt.

A **Pathésizstemát** csakis a világhírű **Pathe Frères** cég hozza forgalomba. A hangvisszaadás terén elsőrangú mely minden konkurenciát felülmul.

Gépek 45 koronától feljebb. 28 cm. kétoldalú lemez K. 5— 24 1/2 cm. kétoldalú lemez K. 2.75

Kérje a következő kiváló felvételeket: Fráter Loránd, Berkes cigányzenekar, Rózsa Lajos, Első honvéd-nyalozezred zenekara, Bauman, a Fővárosi Orfeum tagja, Steinhardt Géza, Weltmann hegedűművész, Kiss Károly, Kiss Mihály és ezenfelül még 20,000 nemzetközi felvételek elsőrendű zenekarok és előkelő művészekről.

Katalógus ingyen
és bérmentve.

Pathé Frères, Wien I., Graben 15.

Katalógus ingyen
és bérmentve.

UHL MATH. VIRÁGÜZLETE

KASSA, Főutca 81. szám.

Ajánlja a legszebb béli csokrokat, legyezőket, mellcsokrokat.

Gyönyörű eljegyzési fantasie tárgyakat.

Különleges menyasszonyi csokrok a legújabb Biedermeier-stilben, stikkelt fátjol diszszel.

==== Nyoszolyó leány csokrok a ruha szine szerint készülve. ====

Színházi koszoruk, csokrok, kosarak minden nagyságban és árban.

Gyászkoszoruk szalaggal és felirattal minden kivételben.

Viritó Azália, Erika, Kamélia, Szoba-fenyők, Pálmák szépen diszítve.

A legkisebb megrendelés is pontosan és nagy gondalal lesz elkészítve és csomagolva.

☛ Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ☛

Sürgőnyezim: Uhl Kassa.

Telefon: (Interurban) 202.

Sürgőnyezim: Uhl Kassa

9496/1909. tk. sz.

Hirdetmény.

Ágcsernyő, Dámócz, Bély, Kisdoobra, Battyán és Bacskó községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cz. értelmében elkészítetvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján, ide értve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-ában és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, kik valamely tehertétel átvitelének az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cz. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket 6 hónap alatt, vagyis 1910. január hó 25. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1910. évi január hó 25. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1910. évi január hó 25. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Sátoraljaujhelyben, a kir. törvényszéknél, mint telekkönyvi hatóságnál 1909. évi december hó 1. napján.

Horkay,
kir. járásbíró.

Színházi látcsövek,

Ifjusági iratok,

GYERMEKJÁTÉKOK,

Karácsonya díszek,

Albumok és levélpapírok

legolcsóbb bevásárlási forrása

Radil és Trócsányi

könyv- és papirkereskedésében.

Könyvárjegyzék ingyen.

== Hölgyek szenzációja ==

az olcsóság-
ról közismert **KUN SOMA** női divat
áruháza

Sátoraljaujhely, Főutca 16. szám, (megyeházzal szemben.)

Miután alkalmam volt, óriási igen előnyös bevásárlást **karácsonyi** **occasio-árakban** eszközölni, b. tudomására adom a nagyérdemű hölgyközönségnek, hogy **bevásárlásait karácsonyi ajándékokban** és egyéb szükségleteikben már most saját kényelmük szempontjából tolongás elkerülése miatt teljesíteni sziveskedjenek, mert

Kun Soma áruházát naponta 400 vevő látogatja.

Az árak minden eddigi kiárusítás árait jóval felülmulják.

----- Egyes reklámcsikkék árai: -----

Sima selyem	60 kr.-tól felj.	Tennis flanel	18 kr.
Csikos blousselyem	80 " "	Kartonok	19 " "
Taft selyem	78 " "	1 vég vászon 4 f.	75 kr.-tól felj.
Ruha szövetek	35 " "	Barchettek	22 " "

Nagy választék filé-, tüll- és légesipkeszövetekből minden létező színben. — Ezeken kívül számos divatezikk, u. m. selymek, bársonyok, blous-szövetek stb. — Csepmentes posztó minden színben bámulatos olcsó árban. — Óriási nagy raktár fehérneműekben. — Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök. — Vidéki megrendeléseket bérmentve szállítok.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Mélyen leszállított árak!

A
VASÁRNAPI UJSÁG

mostanában küldi szét előfizetőinek ünnepi ajándékát,

a

KARÁCSONY-t,

mely az idén is a nagyszámu kiváló közlemények és
művészi illusztrációk javát adja olvasóinak.

E DISZALBUMOT, mely nagy terjedelme és pazar kiállítása mellett

a legszebb karácsonyi ajándék,

azok az előfizetők is ingyen kapják, a kik 1910-től kezdődőleg lépnek
az előfizetők sorába, sőt ezeknek a december havi számokat is meg-
küldi a kiadóhivatal.

A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára félévre 8 korona.

Mutatványszámokkal szívesen szolgál

a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatala

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A „Zemplén“ karácsonyi melléklete.

Karácsonyi gondolatok.

(y.) Augustus római császár kíváncsi volt tudni, hogy hány „alattvalója“ van, — hányan tekintik őt istennek e gyarló földön.

Népszámlálást rendelt el félvilágra terjedő birodalmában. Akkor még nem volt a közigazgatás egyszerűsítéséről törvény, nem voltak napidíjjal ellátott népszámláló biztosok, de a császári parancs szuprema lex volt s ennek engedelmeskedni kellett.

Judea egyik kisvárosából, Názáretből is utrakelt József ácsmester az ő fiatal szép hitvesével, hogy a császári parancshoz hiven, szülőföldükön, Betlehembben jelentkezzenek a népszámláló császári tiszt előtt.

A szent biblia szavai szerint oly tömegesen jelent meg a nép Ó év december havának 24-én Betlehembben a népszámlálásra, hogy minden hely el volt foglalva. József és Mária már nem juthattak hajlék alá, pedig Mária nagy esemény előtt állott.

A szegény család nem kapott helyet az embereknél, kényszerülve volt meghuzódni az állatok hajlékában. Betlehem város külterületén, egy félig földbe épített barom-akolba huzódtak be a téli idő viszontagságai elől. És itt szülte meg Mária az ő kis fiát, akit csillagokkal himzett arany bölcső illetett volna, de akit a jászolyban maradt durva szalmára kellett fektetnie, akit melegítő kályha helyett egyedül az édesanyai csók forrósága védett a hideg ellen.

És itt, — mindenkitől elhagyatva, a legkétségbeejtőbb nyomor közepett, — annak az édes kis fiúnak ajkai mosolyognak. Vidámság, mennyei derű sugárzik szép fekete szeméből, az isteni akaraton való megnyugvás rózsái hullanak kedves gömbölyű arcáról, midőn a világon mindennél forróbban szerető édes anya ajkán felcsendül az altató dal:

„Szálljon reád édes álom, gyöngyvirágom.
Aludjál el szép bárányom, aranyágom.“

De nem tart sokáig az elhagyatottság, a nyomasztó szegénység. Pásztorok jönnek az elhagyott család meglátogatására, ellátják azt a legszükségesebbekkel. A kis fiu pedig még édesebben mosolyog, kerek arcocskájáról már az emberszeretet, a hála, a testvériesség isteni derűje világít. Néhány nap múlva Kelet dúsgazdag fejedelmei járulnak eléje, aranyat és drágaságokat tesznek le jászoly-bölcsője lábaihoz.

Ez volt a világba belépte annak, aki átalakította a világ képét. Aki saját mondása szerint nem jött a törvényt felbontani, de jött annak megtartására önéletével példát adni.

Annak a jászoly-ágyon mosolygó fiúcskának élettörténete ismert dolog mindnyájunk előtt. Hozzá hasonlóan nem szült e föld és nem is fog soha. Az egy igaz istenség fogalmának megszilárdítása, az emberszeretnek a legmagasabb fokra emelése az ő nevéhez, az ő életéhez fűződik.

Méltán ünnepli tehát ma fényes pompával és igaz lelki örömmel a keresztény világ annak az édes kisfiúcskának születése napját, aki emberré tette az embert, testvérekké tett mindnyájunkat, Isten egyenlő gyermekeinek nevezett minden nemzetbelit, aki Istent lélekben és igazságban tanította imádni s aki kikorbácsolta Jeruzsálem szent templomából a tisztátalan, önző lelkűeket.

Midőn a tökéletességnek, az igaz szeretet forrásának megtestesült eszményképét ünnepeljük a ma született betlehemi kisdobban, — az ő fölséges egyénisége iránti kultusz önkéntelenül is szeretetre, békére tanít bennünket. Eltagadhatlan, hogy karácsonykor sokkal jobbak az emberek mint az esztendőnek bármely napján. Annak a mosolygó édes kisfiúnak rózsás arcáról olyan sugarak hatnak minden szivbe, melyek világosságot, melegséget, szeretetet és testvériességet teremtenek még a durvaság vagy legrutabb önzés által inficiáltknál is. A karácsony különös napja nemcsak az esztendőnek, de magának az emberi életnek is. A szeretet és béke napja ez: vajha beköltözve állandó tanyát is ütne sziveinkben ez a két erény, melyre az a mosolygó kedves kisfiúcska olyan édes tekintettel hív fel mindnyájunkat!

Szeressétek a gyermeket; tanítsátok meg őt a karácsony jelentőségére, de uralják sziveitekben az esztendő minden napját karácsonyi érzelmek!

Sötét Karácsonyest.

Karácsonyest. Ünnepel az
Egész világ,
Minden lélek
Dicsőíti Dávid fiát.

A világnak megváltója
Ma született,
Szent ünnepet
Űl a béke, a szeretet.

Zeng az ének: „Dicsőség a
Magasságban! . . .”
Öröm s vigáság
A kunyhóban, palotában.

Hejh csak az én bús, magányos
Kis szobámra
Borult rá ma
A búbanat sötét árnya.

Körülöttem nyomasztó csend,
Mély setéség,
Tört szívemben
Lélekölő, kínos kétség.

A szent estén magányomban
Mit is tegyek?
Mit tehetnék?!
Sorsom felett elmerengek.

Bus szívemmel hosszan, hosszan
Eltűnődöm,
Borus lelkem
Szárnyal a mult szép időkön . . .

Egykor én is a sugaras
Szép napokban
Boldogságról,
Szeretetről álmodoztam.

S most szívemet kin és nehéz
Kétség marja,
Tört lelkemet
Gyötrő gond és bú takarja.

Reményimnek összetépve
Lombos ága,
Lelkem felett
Sir a bánat éjszakája.

Nehéz sorsom, sötét sorsom
Éjjelére
Nem dereng egy
Kis halovány sugár fénye.

Bolyongom az élet utját
Búval, bajjal,
Golgotámra
Sose derül többé hajnal!

Hol pihenjek meg, Istenem,
Ugyan hol hát? . . .
Csak új, csak új
Bús végzetem: tovább! tovább!

. . . Mig borongok sorsom felett
Kis szobámban,
Zeng az ének:
Dicsőség a magasságban! . . .”

Szendrói Holoznyay Cyrill.

Karácsony este.

Alkonyodott . . .
Nelly az ablak mellett állt s a hulló
hópelyheket nézte. Apró, fehér kis pely-
hektől hogy lesz majd hófehérré min-
den. A nagy fák kopár ágai, a pusztá
virágágyak, a kavicsos út, minden, min-
den . . . Nézte és egyszerre könyes lett
a szeme. A nagy fehérségtől, a merev
nézéstől, vagy más valamitől, de könyes
lett és a köny lassan végighullt az ar-
cán, a Nelly rózsaszín, szelid, szép ar-
cán, lehullt a ruhájára, az egyszerű fe-
hér batizst bluzra, amiben azonban

olyan volt Nelly, mint egy uralkodónő,
egy hatalmas és mégis szelid, szép me-
sebeli királykisasszony.

Hulltak, hulldogáltak az apró kis
hópelyhek s Nelly tágranyit szemekkel
nézte őket. Ma nézi itt utóljára. Hol-
nap, holnap már messze lesz innen.
Elmegy és nem jön ide vissza soha.
Soha. Pedig olyan jó itt lenni; olyan
nagyon jó. Olyan szép itt minden és ő
ugy szeret itt mindenkit. És mégis el
fog menni. Talán épen azért. El kell
mennie, nem maradhat itt tovább. Pe-
dig, — de nem, ez még álmoknak is
balga — el, el kell mennie. Hát el fog
menni. Hát miért ne menne? A cseléd
is felmond, ha megújja a szolgálatot
és elmegy. Ő is el fog menni. Hiszen
ő is csak cseléd. Annyival különb a
többinél, hogy az ő címe más, „házi-
kisasszony”, de azért ő is csak cseléd,
fizetett cseléd.

Összeszorítja az ajkát, mert úgy
érzi: rángatózni kezd. Pedig nem akar
sirni. Hát miért is sirna? Azért mert
nem mesebeli királykisasszony? Vagy
mert még csak nem is „méltóságos”,
csak egyszerű szegény fizetett cseléd.
Hát nem tehet róla. Hiába. Pedig volta-
képen uralomra, de hát szegény, ma-
gának kell megkeresnie a kenyerét. De
már megszokta. És itt nem érezte
vele senki, olyan jó volt itt hozzá min-
denki; az öreg méltóságos asszony, a
kis Bébé, az mindig édes, aranyos,
cukros Nellykémnek szólította s az apja?
hát az sem bántotta és mégis . . .

Nelly az ablaküveghez szorította a
homlokát. Láza volt. És sirni szeretett
volna. És elfeledni egy percre mindent,
még azt is, hogy él. De mindenre em-
lékezett. Amikor ide jött, épen egy év-
vel ezelőtt, a méltóságos asszony egye-
dül volt Bébével. A fia utazott. Bébé
rakoncátlan, rossz fiu volt. Ő lassan-
kint megszédítette. Amikor Kovách
Ödön, a méltóságos ur haza jött, alig
ismert a gyermekre. Szelid, engedelmes,
kedves, jó gyermek lett. Emlékszik, már
napokkal ezelőtt készültek a karácsony
estére; akkor jött haza. A nagy ebéd-
lőben, a karácsonyfa mellett látta elő-
ször . . . Ott állt az öreg méltóságos
asszony mellett. Sötét szemű, fekete-
haju, szép erős ember; az arcán va-
lami mély bánatnak a nyomával. A
szája szögletén keserű vonás és mégis
szép volt, nagyon vonzó és amikor elő-
ször ránézett, úgy érezte, hogy ez az
ember nagyon boldogtalan és egy-
szerre fojtogatni kezdte a torkát va-
lami és könyes lett a szeme.

Bébé kacagott és boldog volt. Csak
ő, a többiek hallgattak. Olyan szomorú
volt minden, mintha nem is karácsony
este, de temetés lett volna. Temettek
valakit szomorú csendes temetéssel. —
És csak nézte, nézte azt a szomorú
arcu szép embert és lassankint oda
képzelte mellé azt a szomorú arcu sá-
padt asszonyt, a feleségét, akit ő soha
sem látott, csak a méltóságos asszony
leírása után ismert. Micsoda ellentét!
Ez a szép erős ember és az a beteg-
esen vézna asszony. És mégis, hogy
szerette. Nem tudott abban a házban
maradni, ahol az asszony meghalt.
Utazott. Már több mint egy éve. Fe-
ledni akar, de nehezen megy. Még most
is gyászol, még mindig beteg. Emlék-
szik, akkor este egy szót sem szólt
hozzá, sőt még azután sem sokáig. Ko-
moly volt s a legtöbbször visszavonult.
A méltóságos asszony sokszor panaszkodott,
hogy nem tud feledni.

Aztán lassan változni kezdett. Nem
kerülte a társaságot, sőt már ő is el-
járt egy néhány helyre. A lányos ma-
mák már tervezgetni is kezdtek: ki-
tűnő parti, a leányok gyakran ellátog-
gattak az öreg méltóságos asszonyt és
a kis Bébét meglátogatni. Ő ilyenkor
sokszor mosolygott, vidám volt. Néha
már dalolt is s ha Nelly zongorázott,
odaállt hozzá s a kottát forgatta. Di-
csérte, hogy szépen játszik. Kottákat
hozott s kérte, tanulja meg; szereti hall-
gatni a játékát.

Azután sétálni is ment velök. Bé-
bével meg vele. Ki az erdőbe. Együtt
szedte velök az ibolyát. Később a
gyöngyvirágot. Néha még pillangót is
kergetett a Bébével s ilyenkor olyan

vidám volt, mint egy gondnélküli bohó
gyermek.

Lassankint egészen más ember lett.
Az öreg méltóságos asszony boldog
volt s ő is arra gondolt, elég volt már
a gyászból, most már jöjjön a bol-
dogság.

De ő nem kereste a boldogságot.
Veltük volt mindig. Veltük kocszított, sé-
tált s teljesen kielégítette a társaságuk.
Tegnap pedig . . . tegnap . . .

Az ezüstöt rendezte az ebédlőben,
amikor bejött egy nagy rózsacsokorral.
— Nellyke! Maga mindig dolgo-
zik. A szalonban társaság van, miért
nem szórakozik maga is?

— A kötelesség az első, aztán meg
őszintén szólva, jobban érzem magam
itt, így, de nini milyen szép rózsák!
Marchal Niel . . .

— Magának hoztam, tudom, hogy
szereti.

— A legjobban valamennyi között.

Amikor elvette a rózsákat, vélet-
lenül a kezéhez ért a keze. Csak egy
pillanatra, de úgy érezte, mintha tűz-
höz ért volna, megborzongott, de va-
lami különös, eddig még soha nem
érzett édes borzongással . . . A tekin-
tetük is egybekapcsolódott s abban a
pillanatban szerette volna, ha az az
erős, szép ember a karjaiba vonja s
csókolja hosszan, hosszan, szerelme-
sen . . . De csak abban a percben, a
másik percben már tudta mit kell ten-
nie, el fog innen menni. Nem szabad
itt maradnia. Halálos veszedelem min-
den perc, amit ebben a házban tölt
ezzel az emberrel egy fedél alatt. Mert
szereti, szereti forró, végtelen nagy sze-
relemmel. Hogyan, mikor jött ez az
érzelem, nem tudja; talán csak most
ebben a percben, lehet, hogy lassan-
kint, de talán már attól a perctől kezdve,
amikor először meglátta.

Tegnap jött a tudtára és elhatá-
rozta, hogy el fog menni. Itt nem ma-
radhat. Pedig olyan jó itt lenni. A szive
visszadobogja: jó, nagyon jó és jó
lenne itt maradni mindig, örökre, vele,
azzal a szép, sötétszemű emberrel, mi-
lyen boldog lenne, ha átölelné, ha meg-
csókolná, ha a fülebe sugná halkán,
szerelmesen: édes, édes szeretlek.

Nelly elpirult. Hát már ennyire
van? Hát ilyeneket gondol? Hát sza-
bad ez? Hiszen még álmoknak is balga,
mi, mi lenne ennek a vége? Megbor-
zadt a gondolatától, nem, ettől Isten
mentsen, ennek nem szabad megtör-
ténnie, el, el fog innen menni, aztán
vége lesz mindennek.

— Még ide egy gyertyát Nellykém,
erre az ágra pedig egy aranyos csilla-
got tegyen, aztán felgyújthatja a gyer-
tyácskákat, a Bébé nagyon türelmetlen.

Nelly reszkető kézzel fogott a do-
loghoz. Háromszor is hozzá vitte a
gyújtót, míg sikerült meggyújtania az
apró, színes gyertyácskákat. De azért
mégis csak elkészült vele és csillogott a
pompás, diszes nagy karácsonyfa. És
alatta a sok játék. Hat gyermeknek is
elég lenne. Nagy szürke hintaló, kard,
puska, csákó, egy nagy doboz katona,
aranyujtásos csillogó ruhában, karddal
az oldalukon. Akárcsak az igazi kato-
náknak. És a képeskönyvek, egy egész
halmaz. Hát még a többi drága aján-
dék. Egy aranycsattos gyönyörű ima-
könyv, ez a méltóságos asszonyé, a fia
vette; kedves meglepetés lesz, ez meg
egy himzett fali szőnyeg a méltóságos
urnak, ő himezte, a méltóságos asszony
választotta hozzá a mintát.

Körülnézett, rendben volt minden.
Csengetett.

Felnyitott a nagy szárnyas ajtó s
Bébé boldogan nézte a sok, sok kin-
cset. Gyermekszive megtelt nagy, nagy
örömmel, körüljárta, nézegette a nagy
karácsonyfát, a játékokat. A méltóságos
asszony könyes szemmel csókolta meg
a fiát, milyen kedves figyelem, milyen
figyelem.

Nelly meg úgy érezte, hogy fojtog-
tatja a torkát a sirás. Ez az este az
utolsó amit ebben a házban tölt. Hol-
nap, holnap mehet ki a nagy világba
ismeretlen, idegen emberek közé. Ki
tudja milyen sors vár rá? Mehet majd
egyik helyről a másikra, keresni melyik

a kevésbbé rossz? Mert olyan kegyet-
lenek, durvák az emberek, olyan ros-
szul bánnak a szegény fizetett cseléd-
del. De hát mégis csak el kell mennie,
itt nem maradhat. Hiába. Ez a sorsa,
küzdeni, dolgozni. És a szerelem, a
boldogság? Eh, neki erről álmódni
sem szabad. El fogja felejteni ezt a
szerencsétlen álmát, leküzdí az érzel-
meit, erős lesz és boldogtalan.

A Nelly szelid szép szeme nedves
lett s végighullt az arcán két forró
könycsepp.

Kovách Ödön éppen akkor nézett
reá. Közelebb ment hozzá és azt mon-
ta neki:

— Nellyke! Maga szomorú és sir.
Magának valami bánata van. Ma kará-
csony este van és nem szabad sirnia
senkinek. Ma, a szeretet szent ünnepén
le kell törölni a könnyeket. Vidámnak,
boldognak akarom látni, de nemcsak
ma este, de mindig, mindig, örökre.

— Nellyke! Maga szép, jó és ne-
meslelkű leány, maga arra született,
hogy boldog legyen és boldogítson —
mondja, tudna-e engem szeretni?
akar-e a feleségem lenni?

Nelly azt hitte, hogy álmodik, va-
lami csodaszép, még álmoknak is na-
gyon merészet, nagyon szépet, lehunyta
egy percre a szeméit, hogy föl ne éb-
redjen, a sötétszemű szerelmes szép
ember pedig a karjaiba vette és úgy
susogta neki:

— Szeretlek, nagyon, nagyon sze-
retlek — édes, édes . . .

Kint hull, hulldogál az apró fehér
hópehely. Fehér már minden, a fák
kopár ágai, a pusztá virágágyak, a ka-
vicsos út a kertben, erdő, mező, amed-
dig a szem ellát, minden hófehér. És
csend van. Nagy, mélységes csend. És
egyszerre a nagy csöndben megszólal a
harang: bim-bam, bim-bam. Éjfél! mi-
sére hívja az embereket, ma született a
kisdied jászolyban a világ Megváltója,
Karácsony este van.

Fonyi Ilonka.

Káromlás.

Fáradt lélekkel, szárnysegetten
Vergődöm itt a földi létben;
Kiért küzdöttem, kit szerettem,
Lesújtott szivemből kitéptem.
Magasra törtem lankadatlan,
Egyszerre aztán lezuhantam
És kérdelem a mélységbe lenn:
Mért van ez így, én Istenem?

Mért ültetsz a lelkekbe vágat,
Hogyha beléhal a valóba,
Vagy ha a kéjt, amit a vágy ad,
A teljesülés meg nem óvja?
Azért lendül a sziv az égig,
Hogy a bukást szenvedje végig?
Hogy kiábrándulás legyen,
Azért van ábránd Istenem?

Ha titkot rejtegetsz előttünk,
Minek az elme tudomány?
Amit mi lassan egybeszórtunk,
Egy mozdulásod szertehányja.
Hány büszke cél siriát megássa
Karod egy szeszélyes csapása!
Remegve, de szeretve nem,
Szólók tehozzád, Istenem.

Belédobsz a nyüzsgő világba,
Hol a lelket a test lenyomja,
Hol a szabadság rongyos, árva
S az ihlet elful a gyomorba.
És ha panaszkodunk miatta,
Reámutatsz az akaratra,
Mely lelkünkben önként terem —
Kicsufolsz minket, Istenem?

Játékszerek vagyunk kezében,
Most összetörsz, majd meg becézel.
Szembőlököd, Uram, ha rebben,
Mit érünk mi a szíved, észszel?
Félve borulok el előtéd,
S ha ajkam hő hálát erőltet,
Nyomasztó suly van lelkemen,
A te hatalmad, Istenem.

Bródy Mihály.

Sötét Karácsonyest.

Karácsonyest. Ünnepe az
Egész világ,
Minden lélek
Dicsőíti Dávid fiát.

A világnak megváltója
Ma született,
Szent ünnepe
Űl a béke, a szeretet.

Zeng az ének: „Dicsőség a
Magasságban! . . .”
Öröm s vigáság
A kunyhóban, palotában.

Hejh csak az én bús, magányos
Kis szobámra
Borult rá ma
A búbanat sötét árnya.

Körülöttem nyomasztó csend,
Mély setétség,
Tört szívemben
Lélekölő, kínos kétség.

A szent estén magányomban
Mit is tegyek?
Mit tehetnék?!
Sorsom felett elmerengek.

Bus szivemmel hosszan, hosszan
Eltűnődöm,
Borus lelkem
Szárnyal a mult szép időkön . . .

Egykor én is a sugaras
Szép napokban
Boldogságról,
Szeretetről álmodoztam.

S most szivemet kin és nehéz
Kétség marja,
Tört lelkemet
Gyötrő gond és bú takarja.

Reményimnek összetépve
Lombos ága,
Lelkem felett
Sir a bánat éjszakája.

Nehéz sorsom, sötét sorsom
Éjjelére
Nem dereng egy
Kis halovány sugár fénye.

Bolyongom az élet utját
Búval, bajjal,
Golgotámra
Sose derül többé hajnal!

Hol pihenjek meg, Istenem,
Ugyan hol hát? . . .
Csak űz, csak űz
Bús végzetem: tovább! tovább!

. . . Mig borongok sorsom felett
Kis szobámban,
Zeng az ének:
Dicsőség a magasságban! . . .”

Szendrói Holoznyay Cyrill.

Karácsony este.

Alkonyodott . . .
Nelly az ablak mellett állt s a hulló
hópelyheket nézte. Apró, fehér kis pely-
hektől hogy lesz majd hófehérré min-
den. A nagy fák kopár ágai, a pusztá
virágágyak, a kavicsos út, minden, min-
den . . . Nézte és egyszerre könyes lett
a szeme. A nagy fehérségtől, a merev
nézéstől, vagy más valamtól, de könyes
lett és a köny lassan végighullt az ar-
cán, a Nelly rózsaszín, szelid, szép ar-
cán, lehullt a ruhájára, az egyszerű fe-
hér batizst bluzra, amiben azonban

olyan volt Nelly, mint egy uralkodónő,
egy hatalmas és mégis szelid, szép me-
sebeli királykisasszony.

Hulltak, hulldogáltak az apró kis
hópelyhek s Nelly tágranyított szemekkel
nézte őket. Ma nézi itt utóljára. Hol-
nap, holnap már messze lesz innen.
Elmegy és nem jön ide vissza soha.
Soha. Pedig olyan jó itt lenni; olyan
nagyon jó. Olyan szép itt minden és ő
ugy szeret itt mindenkit. És mégis el
fog menni. Talán éppen azért. El kell
mennie, nem maradhat itt tovább. Pe-
dig, — de nem, ez még álomnak is
balga — el, el kell mennie. Hát el fog
menni. Hát miért ne menne? A cseléd
is felmond, ha megújja a szolgálatot
és elmegy. Ő is el fog menni. Hiszen
ő is csak cseléd. Annyival különb a
többinél, hogy az ő címe más, „házi-
kisasszony”, de azért ő is csak cseléd,
fizetett cseléd.

Összeszorítja az ajkát, mert úgy
érzi: rángatózni kezd. Pedig nem akar
sirni. Hát miért is sirna? Azért mert
nem mesebeli királykisasszony? Vagy
mert még csak nem is „méltóságos”,
csak egyszerű szegény fizetett cseléd.
Hát nem tehet róla. Hiába. Pedig volta-
képen uralom, de hát szegény, ma-
gának kell megkeresnie a kenyerét. De
már megszokta. És itt nem érezte
vele senki, olyan jó volt itt hozzá min-
denki; az öreg méltóságos asszony, a
kis Bébé, az mindig édes, aranyos,
cukros Nellykémnek szólította s az apja?
hát az sem bántotta és mégis . . .

Nelly az ablaküveghez szorította a
homlokát. Láza volt. És sirni szeretett
volna. És elfeledni egy percre mindent,
még azt is, hogy él. De mindenre em-
lékezett. Amikor ide jött, éppen egy év-
vel ezelőtt, a méltóságos asszony egye-
dül volt Bébével. A fia utazott. Bébé
rakoncátlan, rossz fiu volt. Ő lassan-
kint megszeldítette. Amikor Kovách
Ödön, a méltóságos ur haza jött, alig
ismert a gyermekre. Szelid, engedelmes,
kedves, jó gyermek lett. Emlékszik, már
napokkal ezelőtt készültek a karácsony
estére; akkor jött haza. A nagy ebéd-
lőben, a karácsonyfa mellett látta elő-
ször . . . Ott állt az öreg méltóságos
asszony mellett. Sötét szemű, fekete-
haju, szép erős ember; az arcán va-
lami mély bánatnak a nyomával. A
szája szögletén keserű vonás és mégis
szép volt, nagyon vonzó és amikor elő-
ször ránézett, úgy érezte, hogy ez az
ember nagyon boldogtalan és egy-
szerre fojtogatni kezdte a torkát va-
lami és könyes lett a szeme.

Bébé kacagott és boldog volt. Csak
ő, a többiek hallgattak. Olyan szomorú
volt minden, mintha nem is karácsony
este, de temetés lett volna. Temettek
valakit szomorú csendes temetéssel. —
És csak nézte, nézte azt a szomorú
arcu szép embert és lassankint oda
képzelte mellé azt a szomorú arcu sá-
padt asszonyt, a feleségét, akit ő soha
sem látott, csak a méltóságos asszony
leírása után ismert. Micsoda ellentét!
Ez a szép erős ember és az a betege-
sen vézna asszony. És mégis, hogy
szerette. Nem tudott abban a házban
maradni, ahol az asszony meghalt.
Utazott. Már több mint egy éve. Fe-
ledni akar, de nehezen megy. Még most
is gyászol, még mindig beteg. Emlék-
szik, akkor este egy szót sem szólt
hozzá, sőt még azután sem sokáig. Ko-
moly volt s a legtöbbször visszavonult.
A méltóságos asszony sokszor panaszkodott,
hogy nem tud feledni.

Aztán lassan változni kezdett. Nem
kerülte a társaságot, sőt már ő is el-
járt egy néhány helyre. A lányos ma-
mák már tervezgetni is kezdtek: ki-
tűnő parti, a leányok gyakran ellátó-
gattak az öreg méltóságos asszonyt és
a kis Bébét meglátogatni. Ő ilyenkor
sokszor mosolygott, vidám volt. Néha
már dalolt is s ha Nelly zongorázott,
odaállt hozzá s a kottát forgatta. Di-
csérte, hogy szépen játszik. Kottákat
hozott s kérte, tanulja meg; szereti hall-
gatni a játékat.

Azután sétálni is ment velök. Bé-
bével meg vele. Ki az erdőbe. Együtt
szedte velök az ibolyát. Később a
gyöngyvirágot. Néha még pillangót is
kergetett a Bébével s ilyenkor olyan

vidám volt, mint egy gondnélküli bohó
gyermek.

Lassankint egészen más ember lett.
Az öreg méltóságos asszony boldog
volt s ő is arra gondolt, elég volt már
a gyászból, most már jöjjön a bol-
dogság.

De ő nem kereste a boldogságot.
Velük volt mindig. Velük kocszott, sé-
tált s teljesen kielégítette a társaságuk.
Tegnap pedig . . . tegnap . . .

Az ezüstöt rendezte az ebédlőben,
amikor bejött egy nagy rózsacsokorral.
— Nellyke! Maga mindig dolgo-
zik. A szalonban társaság van, miért
nem szórakozik maga is?

— A kötelesség az első, aztán meg
őszintén szólva, jobban érzem magam
itt, így, de nini milyen szép rózsák!
Marchal Niel . . .

— Magának hoztam, tudom, hogy
szereti.

— A legjobban valamennyi között.
Amikor elvette a rózsákat, vélet-
lenül a kezéhez ért a keze. Csak egy
pillanatra, de úgy érezte, mintha tűz-
höz ért volna, megborzosgott, de va-
lami különös, eddig még soha nem
érezte édes borzongással . . . A tekin-
tetük is egybekapcsolódott s abban a
pillanatban szerette volna, ha az az
erős, szép ember a karjaiba vonja s
csókolja hosszan, hosszan, szerelme-
sen . . . De csak abban a percben, a
másik percben már tudta mit kell ten-
nie, el fog innen menni. Nem szabad
itt maradnia. Halálos veszedelem min-
den perc, amit ebben a házban tölt
ezzel az emberrel egy fedél alatt. Mert
szereti, szereti forró, végtelen nagy sze-
relemmel. Hogyan, mikor jött ez az
érzelem, nem tudja; talán csak most
ebben a percben, lehet, hogy lassan-
kint, de talán már attól a perctől kezdve,
amikor először meglátta.

Tegnap jött a tudtára és elhatá-
rozta, hogy el fog menni. Itt nem ma-
radhat. Pedig olyan jó itt lenni. A szive
visszadobogja: jó, nagyon jó és jó
lenne itt maradni mindig, örökre, vele,
azzal a szép, sötétszemű emberrel, mi-
lyen boldog lenne, ha átölelné, ha meg-
csókolná, ha a fülebe sugná halkán,
szerelmesen: édes, édes szeretlek.

Nelly elpirult. Hát már ennyire
van? Hát ilyeneket gondol? Hát sza-
bad ez? Hiszen még álomnak is balga,
mi, mi lenne ennek a vége? Megbor-
zadt a gondolatától, nem, ettől Isten
mentsen, ennek nem szabad megtör-
ténnie, el, el fog innen menni, aztán
vége lesz mindennek.

— Még ide egy gyertyát Nellykém,
erre az ágra pedig egy aranyos csilla-
got tegyen, aztán felgyújthatja a gyer-
tyácskákat, a Bébé nagyon türelmetlen.
Nelly reszkető kézzel fogott a do-
loghoz. Háromszor is hozzá vitte a
gyújtót, míg sikerült meggyújtania az
apró, színes gyertyácskákat. De azért
mégis csak elkészült vele és csillogott a
pompás, diszes nagy karácsonyfa. És
alatta a sok játék. Hat gyermeknek is
elég lenne. Nagy szürke hintaló, kard,
puska, csákó, egy nagy doboz katona,
aranyujtásos csillogó ruhában, karddal
az oldalukon. Akárcsak az igazi kato-
náknak. És a képeskönyvek, egy egész
halmaz. Hát még a többi drága aján-
dék. Egy aranycsattos gyönyörű ima-
könyv, ez a méltóságos asszonyé, a fia
vette: kedves meglepetés lesz, ez meg
egy himzett fali szőnyeg a méltóságos
urnak, ő himezte, a méltóságos asszony
választotta hozzá a mintát.

Körülnézett, rendben volt minden.
Csengetett.
Felnyitott a nagy szárnyas ajtó s
Bébé boldogan nézte a sok, sok kin-
cset. Gyermekszíve megtelt nagy, nagy
örömmel, körüljárta, nézegette a nagy
karácsonyfát, a játékokat. A méltóságos
asszony könyes szemmel csókolta meg
a fiát, milyen kedves figyelem, milyen
figyelem.

Nelly meg úgy érezte, hogy fojtog-
tatja a torkát a sirás. Ez az este az
utolsó amit ebben a házban tölt. Hol-
nap, holnap mehet ki a nagy világba
ismeretlen, idegen emberek közé. Ki
tudja milyen sors vár rá? Mehet majd
egyik helyről a másikra, keresni melyik

a kevésbbé rossz? Mert olyan kegyet-
lenek, durvák az emberek, olyan rosz-
szul bálnak a szegény fizetett cseléd-
del. De hát mégis csak el kell mennie,
itt nem maradhat. Hiába. Ez a sorsa,
küzdeni, dolgozni. És a szerelem, a
boldogság? Eh, neki erről álmodnia
sem szabad. El fogja felejteni ezt a
szerencsétlen álmát, leküzdíti az érzel-
meit, erős lesz és boldogtalan.

A Nelly szelid szép szeme nedves
lett s végighullt az arcán két forró
könycsepp.

Kovách Ödön éppen akkor nézett
reá. Közelebb ment hozzá és azt mon-
ta neki:

— Nellyke! Maga szomorú és sir.
Magának valami bánata van. Ma kará-
csony este van és szeretet szent sirmia
senkinek. Ma, a szeretet szent ünnepén
le kell törölni a könyeket. Vidámnak,
boldognak akarom látni, de nemcsak
ma este, de mindig, mindig, örökre.

— Nellyke! Maga szép, jó és ne-
meslelkű leány, maga arra született,
hogy boldog legyen és boldogítson —
mondja, tudna-e engem szeretni?
akar-e a feleségem lenni?

Nelly azt hitte, hogy álmodik, va-
lami csodaszép, még álomnak is na-
gyon merészet, nagyon szépét, lehunyta
egy percre a szemét, hogy föl ne éb-
redjen, a sötétszemű szerelmes szép
ember pedig a karjaiba vette és úgy
susogta neki:

— Szeretlek, nagyon, nagyon sze-
retlek — édes, édes . . .

Kint hull, hulldogál az apró fehér
hópehely. Fehér már minden, a fák
kopár ágai, a pusztá virágágyak, a ka-
vicsos út a kertben, erdő, mező, amed-
dig a szem ellát, minden hófehér. És
csend van. Nagy, mélységes csend. És
egyszerre a nagy csöndben megszólal a
harang: bim-bam, bim-bam. Ejjéli mi-
sére hívja az embereket, ma született a
kisdéd jászolyban a világ Megváltója,
Karácsony este van.

Fonyi Ilonka.

Káromlás.

Fáradt lélekkel, szárnyszegetten
Vergődöm itt a földi létben;
Kiért küzdöttem, kit szerettem,
Lesújtott szivemből kiteptem.
Magasra törtem lankadatlan,
Egyszerre aztán lezuhantam
És kérdem a mélységbe lenn:
Mért van ez így, én Istenem?

Mért ültetsz a lelkekbe vágyat,
Hogyha beléhal a valóba,
Vagy ha a kéjt, amit a vágy ad,
A teljesülés meg nem óvja?
Azért lendül a szív az égig,
Hogy a bukást szenvedje végig?
Hogy kiábrándulás legyen,
Azért van ábránd Istenem?

Ha titkot rejtegetsz előttünk,
Minek az elme tudománya?
Amit mi lassan egybeszöttünk,
Egy mozdulásod szertehányja.
Hány büszke cél sirtját megássa
Karod egy szeszélyes csapása!
Remegve, de szeretve nem,
Szólok tehozzád, Istenem.

Belédobsz a nyüzsgő világba,
Hol a lelket a test lenyomja,
Hol a szabadság rongyos, árva
S az ihlet elful a gyomorba.
És ha panaszkodunk miatta,
Reámutatsz az akaratra,
Mely lelkünkben önként terem —
Kicsufolsz minket, Istenem?

Játékszerek vagyunk kezdedben,
Most összetörsz, majd meg becézel.
Szemöldököd, Uram, ha rebben,
Mit érünk mi a szíved, észszel?
Félve borulok le előtled
S ha ajkam hő hálát erőltet,
Nyomasztó suly van lelkemen,
A te hatalmad, Istenem.

Bródy Mihály.

Karácsonyi szokások Zemplénben.

Világszerte a szeretet ünnepnapja karácsony s a lelki örömek legszebb ideje karácsony előestéje. A legelfáultabb lélek is családi otthon, gyermeksevés után sóhajt ez estén s ha csak lehetséges, részt is vesz azokban. Ez már veleszületett tulajdonsága az embernek, ezt ki nem oltja szívéből sem a legfelsőbb foku civilizáció, sem a legszélsőbb ateizmus.

A karácsony est ünnepségét akármely itt főbb vonásokban ismertetni, amint az Zemplén vármegyében szokásos. Igazság ugyanis, hogy ahány ház annyi szokás, a karácsony estjének megünneplése tekintetében azonban a mi vármegyénk minden rendű, rangú, nyelvű és nemzetiségű lakosa meglehetősen egyenlő eljárást követ. Az egészen ref. vallású lakossággal bíró községek sem sokban térnek el a róm. kath. vallást követő községek lakosainak szokásaitól s az egyöntetűség szinte feltűnő, az isteni gyermek iránti kegyelet általános minden vonalon.

Vármegyénk lakossága köztudomás szerint magyar, tót és sváb anyanyelvű magyar állampolgárokból áll. A karácsony est ünnepelésében is ez a három népfaj domborodik ki. A magyar ajku, alvidéki lakosság magasztosan, lelki fönséggel ünnepel; a tót már tartítja az ő fanatizmusával s régi hagyományok épségben tartásával az ünnepi estét; a sváb pedig csak a templomban kezdi el az ünnepet s az ünnepe előestéjén házában semmit sem mutat még a nagy napra. Este 10 órakor azonban zsufoolva vannak már templomaik s nagy buzgósággal zengik ott a betlehemi kisded dicsőítését.

Alvidékünk magyar községeiben a karácsony előnapja már félnépe. A gazda nem dolgozik a legszükségesebb házi munkákon kívül mást, a gazdaszony pedig süt, főz, sőt ahol olyanok a viszonyok, hogy hal vagy csik nem kapható: mértföldeket gyalogol ezek beszerzése végett. Mert hal és csik nélkül Alsó-Zemplénben nincs karácsony este.

Mire bealkonyodik, — a rövid téli napon alig van még fél öt óra — már gazda és felesége, gyermekek és cselédek ünneplő ruhában vannak. — Délután mosakodtak, tisztát váltottak, készültek a szeretet fenséges megszemélyesítőjének méltó fogadtatására.

Öt óra sincs, mikor felhangzik a kántáló gyermekek éneke az ablakok alatt. Közbe-közbe a falu cigányai is ellátogatnak, hegedűszó mellett éneklük az ablakok alatt: „Menyből az anygyal...” Odabent vacsoráznak. Fehér abroszsal leterített asztal mellett foglal helyet az egész család. Ilyenkor még a kisebb gyermekek is az asztalnál kapnak helyet, kiknek pedig csak anyjuk térde szokott eddig az asztaluk lenni.

Az anya felhossa az első tál ételt, a káposzta-léből készült savanyu levest, csipdelt tésztaival. Ez már ősi hagyomány, ettől eltérni nem lehet. Magyar és tót egyaránt ezzel kezdi a karácsony-esti vacsorát. Apa összetett kézzel, fennhangon mondja el az asztali áldást, azután jóízűen kanalazzák a levest, mert a mai nap bőjt levén, jól esik az egészséges gyomornak a táplálék. A nagyobb gyermekek mohón falatoznak, mert ők sietnének már kántálni, hogy némi dió- és pénzbeli jövedelemre tehessenek szert. Azután hozza az anya a töltött csukát vagy csikot, majd a sült halat, végül pedig a karácsony speciális ételét: a mézes-mákos bobájkát. Közben a bor is fogy, mert a mézes pálinka már inkább csak a felvidéken divatos, noha vacsora előtt a kurucok sem helyezték még nyugdíjba.

Az ablakok alatt folyvást zeng a kántáló éneke. Vacsora után a család otthon maradó tagjai is rákezdik az éneklést, mert a kártya csak majd később kerül elő.

Érdekes, hogy a plébános ur e szent estén csaknem mindenhol elhagyja magános, sivar lakását s rendszerint a bíró vagy kurátor vendége

vacsorára. A szülői szeretet és családi élet melegségének hiánya készíti őt erre. A szívek nyitabbak, az emberek jobbak ez estén mint máskor. Bármily kényelemben éljen is a pap, e szent estén eszébe jut végtelen elhagyatottsága, mártir élete. Vissza idézi a gyermekkor rózsás álmait, a szülők és testvérek szeretetteljes környezetét s meg-életének letűnt szép idejét a mások családi körében megegyeztetés. Az orgonisták rendszerint otthon vannak, mert ezek családos emberek s gör. kath. kollegáikat látják vendégül, mivel hogy hát 14 nap múlva, — a görög karácsonykor — viszonzotatik a szíveség.

Nyolc óra felé a pap nyugalomra tér: szent és fönséges ténykedés áll előtte, — az éjféli mise. Elhallgatnak a kántálók is, csak a betlehemesek csörömpölnek bádorgóforgácsos botjaikkal az utcákon, az „örög gubák” pedig riasztják a bámulásokra egybegyűlt kisebb gyermekhadat. A kéményekből kolbászok és oldalszalónak, a kemencéből lángosok tűnnek el a betlehemesek feneketlen tarisznyáiba, mert ezt már így hozza magával a régi „betlehemes virtus”.

Még aki soha kártyát nem vett is kezébe, most már az is hozzájár. Aki a zöldhetes és piros ász között nem tud különbséget tenni, még az is játszik. Mert kópját, vagy durnyit játszani nem olyan tulnehéz feladat. Csörög a dió, nevetnek a vesztes rovására, a hamarosan meggazdagodó „bankost” pedig irigy szemekkel nézik.

Az eddig leirt módon folyik le egész vármegyénkben úgy a magyar, mint a tót anyanyelvű lakosoknál a karácsony est. A felvidék több helyén szokásos még karácsony estjére zsuppal telehinteni a lakószoba talaját s az asztalra buzát, bort és gyümölcsöt helyezni. — A sváboknál nincs mindenütt szokásban az ünnepesti nagy vacsora, de ők 10 óra felé már a templomba gyűlnek s a leghidegebb időben is órák hosszan át énekelgetnek ott. Egyes sváb községek azonban már teljesen a magyar vidékek szokásait követik.

A reformátusok szintén ájtatos éneklés, elmélkedés és biblia olvasással töltik a szent estét. Éjfél felé pihennek le, hogy az ünnepe első napján kiosztandó szent áldozáshoz léleekben-testben megújodva ébredjenek.

Éjfel 11 órakor bug végig a nagyharang szava a falu felett. Mozgalmassá válik az egész környék. Tanyákról, őrházakból lámpásokkal sietnek meleg bundákba öltözött emberek az éjféli misére. Félitizenkettőkor már zsufoolva a templom. Énekszó, imádság, lelki elmélkedések törnek a magasba. Bevonul a „betlehemesek” és a „csilagosok” komikus csoportja is, kiket kurátor uram rendszerint egy-egy jól alkalmazott nyaklevesrel figyelmeztet arra, hogy „röndnek muszáj lönni”.

Éjfélikor beharangoznak. Még az askéta életű tisztelendő ur is ünnepe-lyesebb léptekkel halad most végig a templomon mint máskor. Pár perc múltán felzendül az orgona s ma ez is valami különösen szép hangokat ad. A Zsaskovszky Pasztoráléit játsza kántram preliudiumként, majd ezerek ajkáról száll Betlehem felé a „Szent vagy Uram szent vagy...” (Nagymihálytól feljebb még: Szvati Bozse szvati.) Azután jó az utánozhatlan szépségű régi egyházi ének, a „kyrie elejyon”.

Éjfelután egy órára véget ér a mise. A patriciusok az iskolába, a plebejusok a tisztelendő ur istállójába gyülekeznek — kártyázás szempontjából. Falun erre az egy alkalomra alkalnak kaszinók. Rövid életük hajnali 5 óráig terjed csak, mert ekkor már „pásztormisére” harangoznak s mindenki hazasiel, hogy a jószágnak enni adjon. Megrakják takarmánnyal a jászolyt, lovak előtt a rácstól, azután mennek vissza a hajnali misére. Mikor ez is befejezést nyert, délelőtti nagymiséig kényelmes idő van a pihenésre. A bőjt már megszűnt, a délelőtti folyamán tehát egy kis hurka, kolbász és oldalas az elmaradhatlan kellék. Az

asszonyok ebédet sem főznek, mert a dísznőlés rendszerint úgy van irányítva, hogy abból az izletesebb rész karácsony szent ünnepére jusson.

Az ünnepe első napját teljes csendben, mély lelki áhítattal tölti el népünk. Korcsában egy lelket sem látni. Mindenki ünnepe, valósággal angol minta szerint.

Az ünnepe első napjának estre hajoltával azonban már a világi örömek veszik át nem egészen csendes birodalmukat. István estéje van, az ünnepe másodnapján pedig János estéje. Ezek az esték és napok már hangosabbak az elsőnél s bizony nem ritkaság alaposan jókedvű embert látni. De le is zárul népünk egész téli szórakozása a karácsonyi ünnepek elmúltával s így nem csodálható, ha e napokban valamivel többet megenged magának a szokottnál. Legszebb az és mindek fellett való: hogy amennyiben népünk karácsonyi szokásai mondhatni megverszerte azonosak, úgy e napokban a béke és testvéri egyetértés szintén örömtünnepet ül erre mifelénk. (cf)

Egy háziasszony.

Volt sokszor úgy. — ha jött az első —
Hogy pénzem szűken volt nagyon.
Jött tizenöt s elmúlt a húsz is
S nem állt házamhoz friss vagyon:
A kis szobácska havi bérént
Fizetni képes nem valék.
De nem zsörtölt a háziasszony
Ahol van, áldja ott az Ég!

S mert elfogyott a fa s a szén is:
Hideg maradt vón' a szobám.
De neki mindig gondja volt, hogy
Halommal álljon benn a fám.
S elgondolám, míg a melegben
Egy bús dalon dolgozgaték:
Jó szívű nő a háziasszony
Ahol van, áldja ott az Ég.

Az asztalomon mindig rend volt,
És egy fénykép, mely rajta állt:
Kivüle hübb s jobb gondozóra
Mint ő volt, addig nem talált.
„Ez édes anyja? oh! beh kár, hogy
Fiát nem gondolhatja még”...
És könnyezett a háziasszony
Ahol van, áldja ott az Ég.

A sors kegyéből egy kis pénzhez
Jutva, rögtön kerestem én
„Fizetni? Most?... hisz haza készül
S a pénz az kell, ha haza mén.
Én várhatok még pár napocskát
Ha eddig már elvárhaték”
Így szólt hozzám a háziasszony
Ahol van, áldja ott az Ég.

Zajonghy Elemér.

A kifelejtettek.

Én tőlem megtagadta a sors a földi javakat. Adott helyette jó érzésű, érzékeny szívet.

Uram Isten, hogy segíthetek én jószívvél s türes zsebbel az embertársaimnak egy igen tömeges részén, a szegény sorsu özvegy asszonyokon.

Az emberi könyörület közvetítette a szeretet ünnepének napján, de olyanról, mely a nyomoromban elmaradt özvegy édes anyákat megélhetéshez segiténé — sehol sem olvastam.

Lehetetlen, hogy Magyarországon, ahol már minden elképzelhető jogu s nevű egyesület van, ez ne volna.

De az is lehetetlen, ha volna, hogy ez is nem éppen olyan sippal, dobbal s országos zajjal dolgozna — mint a többi! Hisz a tömeg nem a lényegért tesz jót, hanem a hírnévért.

Ajánlottam én már régebben a nagyszívű Zsoltnak, hogy jó szívének egy morzsáját — egy esti levelet — áldozzon az én védeceimnek. Ezek is megérdemlenek annyit, mint a körvadászok s ezeknek hajtói.

Ő is csak igérettel bocsátott el. Már egy éve. Azt írta nekem, ha talál olyan gazdag özvegy asszonyt, aki hajlandó a nyomoromban elmaradt özvegy asszonyoknak egyesületet alkotni, úgy ő is tehetségével hozzájárul s okvetlen meglesz az egyesület. (Ha másképpen nem, egy esti levélben.)

Mind férjhez mennek a gazdag özvegy asszonyok Magyarországon? Válogat közöttük Zsolt? Vagy ha talált, ő vette volna el? S most azért nem akar segíteni rajtunk, hogy e miatt megharagudott mindannyiunkra? Rejtély!

Epen ilyen rejtély előttem a gyermekvédő egyesület azon ténykedése, hogy az özvegy asszonyok gyermekeit elfogadja az anyuktól s mással neveltet. A gyümölcsöt megmenti az életnek, — a fával nem törődik.

Pedig ugyan kevés öröme telik abban a gyümölcsben, a mit éretlen korában leszakított s szalma között mesterségesen érleli meg. Mért nem segíti a fát a megélhetéshez, hogy annak az ágán érjen meg a gyümölcs? Majd meglátná akkor az eredményt!

Hogy is képzelik el, hogy anyai szeretet nélkül lehet ép lelkű gyermeket nevelni. Olyant, a kiből a társadalomnak hasznavehető tagja lesz? A világ minden kincse sem pótolhatja a gyermeknek az anyját.

Hát ugyan mit kaphatna az a lelenc-gyermek azért az 5 vagy 7 frtért amit fizetnek érte?

S ki vagy mi kárpótolja az anyát, a ki nem maga nevelheti gyermekét?

Nem láthatja maga mellett az ő tiszta, őnzetlen szeretetének a kufforrását. A ki az ő legnagyobb bánatában mosolyt csal az ajkára. Aki kezével megsimítja a gondoktól összeranzólt homlokát. Kisimul a kedélye s örömmel dolgozik tovább, hisz a gyermekéért küzd.

Meg is látszik az eredmény azoknál az özvegy asszonyoknál, akik megbirkóznak a sorssal. Kiküzdik úgy a gyermekeik, mint a maguk megélhetését.

Megmarad a családi fészék érintetlenül. Lassan-lassan belenyugszik az asszony a változhatatlanba s minden boldogságát felleli a gyermekeiben. Munkára, tisztességre s tisztességre neveli őket. Az anya azt veszi észre, hogy lassankint fogy a válláról a teher, leemelik a gyermekei.

Az emberek öröme neveli föl a gyermekeit. S ők büszkék egymásra.

Ezeket az asszonyokat kellene segíteni. Mennyivel más a képe annak a családi fészeknek, amit a Liga vett a védő szárnyai alá.

Az anyától megfosztott gyermekek abba a rétegbe jutnak a társadalomnak, ahol őket olyan tényezőkné tekintik, ami nekik havi 5 v. 7 frtot hoz. E szerint becsülik meg őket s ily mértékben kap a testük gondozást. A lelkük? Ugyan ki fizet a lelkükért, ki felelős ezért!

Nem is hívják őket másképp, mint kis fegyenc. A magyar paraszt előtt igen ellenszenves a lelenc gyermek.

Nagyon sivar ezeknek a gyermekeknek az élete. Hogy mennyire? — meggyőződhetnek róla az érdemkeresztekkel felruházott védnökök, ha Mátyás király costumjében keresik fel véden-ceiket.

A gyermekeiktől megszabadult anya — legtöbb esetben újra bebizonyítja termő képességét.

A fem'nisták mostanában annyit fáradoznak a nők szavazati jogáért. Pedig a szavazati jognál a kifelejtettek minden tekintetben nagyobb szüksége van a társadalomnak, de nekik is a társadalomra.

Meghálálná mindkét fél (még egy harmadik: a férfiak legjobban) a fem'nistáknak, ha a szavazati jog helyett, az országos özvegy asszonyok egyesületét alakítanák meg. Amely egyesület inkább erkölcsileg, mint anyagilag odatna, hogy a szegény özvegy asszonyok olyan megélhetéshez jussanak, hogy a

gyermeküket maguknál tarthassák s nevelhessék. Sok esetben nem is annyira anyagi, mint erkölcsi támogatás kell az ilyen asszonyoknak, mert tapasztalatlan, bátoratlan az életnek neki vágni. Önzetlen tanácsadó kell neki, amilyenre az életben ritkán talál.

Én azt hiszem ezt az egyesületet hamarabb támogatná a társadalom, talán az állam is, mint a nők szavazati jogát.

Engelné.

Illatos virágot . . .

Illatos virágot, egy szál piros rózsát
Kaptam a rózsámtól.

Nekem szakasztotta virágos kis kertje
Legszebbik fájáról.

Fakadozó bimbó, himes arany rózsá,
Mintha csak szép arcod mosolyogna róla.

Kaptam ám én mást is: muskátli virágot.
Nem bársony kéz adta.

Nem az erdőn termett, virágos kertben sem
Csak egy kis ablakba.

Egyszerű kis virág, tán illatja sincsen,
Mégis a ki küldte, áldja meg az Isten.

Te adtad én édes, szerető jó anyám!
Nem tűzöm keblemre,

Mert talán akadna olyan is, ki rajta
Kacagna, nevetne.

Hej, de mégis, mégis, oly drága az nekem,
Imakönyvbe teszem s gyönyörködve nézem.

S csöndes, szelid este, ha testben fáradtan
Nyugalomra térek,

Eszembe jutsz róla távollevő anyám
Te áldott, jó lélek!

S míg érted Istenhez imádkozni szállok,
Megcsókolom azt a muskátli virágot!

Tima József.

A magyarosodás.

Oly nemzeteknél, minő pl. Németország, a politikai egyesülés a faji rokonságnál fogva könnyen eredményezte az iskolák közremunkálásával a nyelvbéli egységet is, mert az egyes tartományok lakói számba nem vehető csekély kivétellel germánok voltak.

Magyar hazánkban azonban egészen más a helyzet. Politikailag egységes nemzet volnánk ugyan, de fajilag nem. A magyar politika a nemzetiségeket nyelvük gyakorlásában sohasem háborgatta s nem törekedett arra, hogy e népeket nyelvilag is a nemzet testébe olvasssa, csupán a politikai egységesítést tartotta szem előtt.

Az 1907. évi XXVII. t.-c. a nemzetiségek faji fejlődését és nyelvük szabad használatának jogát sem kifejezette, sem burkoltan nem korlátozza. Az említett törvény kitzított célja az, miszerint az állam minden egyes polgára a magyar nyelvet szóban és írásban elsajátítsa. A törvény ezen intenciójából az tűnik ki, hogy megalkotását ama körülmény idézte elő, miszerint a nemzetiségek faji és nyelvi fejlődésének tultengése a magyar nemzet rovására ne történhessék, vagyis a nemzet politikai egységét ne gyengítse.

A nemzetiségi izgatók a törvényt tudatosan félremagyarázva akként tün-
tetik fel, hogy az fajuknak és nyelvüknek halálharangja.

Ha megfigyeljük, hogy hazánk nemzetiségei milyen álláspontokra helyezkednek a magyar nyelvet illetőleg, különbséget fogunk találni. Továbbá, ha mérlegeljük a körülményeket, vagy az egyéneket, a melyek és akik erre befolyást és irányítást gyakorolnak, arra a tapasztalatra jutunk, hogy az, az egyes nemzetiségeknél egyforma. Különbség csak ott észlelhető, ahol az izgatás mérve nagyobb arányokat ölt és nagyobb teret terjed ki.

Azon körülmény, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek kulturája, fejlettségének melyik stádiumában van, nem sok gondolkodásra ad okot. A történelem tanúsága szerint: az a nép, mely kulturájának bölcsőkorát éli, művelődés iránti érzékkel nem bír. Minél műveltelebb valamely nép, annál kevésbé érdeklik a nemzet nagy céljai és annál kevésbé igyekeznek e célokat előmozdítani és azok előnyeit a maga részére kihasználni. Az ilyen nép — nemzetiség — az egységes nemzeti szellem kiépítésére irányuló törekvésekben aktív részt nem vesz: közönyösségénél fogva. E közöny azonban bölcs intézkedésekkel elosztható és így az illető nemzetiség a közös ügynek megnyerhető volna, ha ennek útjában nem állának a mindenkor izgatók.

Tudjuk, hogy minden nemzetiségnek vannak véres száju agitátorai, akik népük tudatlanságát saját személyes — mindig anyagi — érdekeik előmozdítása céljából kiaknazzák; és ezen munkálkodásukat — helyesebben gazdaságukat — nem átalják oly színben feltüntetni előttük, hogy az, amit ők tesznek, mind-mind az ő boldogulásuknak az útját egyengeti. Voltaképpen pedig a dolog épen fordítva áll. A szomorú csernovai eset is igazolja ezt. Habár itt nem a magyar nyelv volt az izgatás eszköze, hanem a hit. És kinek volt ebből haszna? Csak az izgatóknak. A tót népnek pedig folyt a vére.

Ha az izgatás talaját tekintve párhuzamot vonunk pl. a tót és oláh nép között, arról győződünk meg, hogy az előbbi kevésbé alkalmas arra. Az északeleti vármegyék szelid tótjai nem reagálnak az izgatásokra. Ez abból magyarázható, hogy e tótok nincsenek annyira elszigetelve a magyarságtól, mint az oláhok. Az oláhok falvaiban ritka a magyar család, míg amott gyakori. Természetes, hogy ahol az izgatók bizonyos számú magyarságot éreznek, ott nem mernek oly nyíltan fellépni, mint a magára hagyott oláh nép között, vagy az északnyugati vármegyék tótjainál. Az izgatás mérvét tehát nemcsak a tér nagysága, hanem a helyzeti viszony is fokozhatja. Az oláhoknál mind a kettő meg van, ott tehát a magyar nyelv iránti ellenszenv inkább szembetűnő, mint általában véve a tótoknál.

Hogy az északeleti vármegyék tótjai elfordulnak az izgatóktól, legjobban mutatja azon körülmény, miszerint e nép örömeinek ad kifejezést a felett, hogy gyermeke az iskolákban a magyar nyelvet elsajátítja. Ezt olyan tanítók állítják, akik 30—40 év óta működnek közöttük valóságos apostoli munkálkodással.

A magyarosodásnak egyik akadálya tehát a közöny; a fő, vagyis lényeges akadálya pedig az ellene való izgatás.

A közönyt a társadalom segítségével az iskolák törhetik meg. Ennek azonban feltétele az, — amit már sokszor elmondtak, de még nem elégszer — hogy minden nemzetiségi községben állami óvoda állítsassék fel. Ugyanis bebizonyított tény, hogy az óvodaköteles gyermek játsza elsajátítja a magyar nyelvet, a tanköteleskorban pedig ez már nehezebben megy. Elvitathatatlan továbbá, hogy az óvodából kikerült nem magyar anyanyelvű gyermek a magyar nyelvet oly tökéletesen eltanulja, hogy mintegy magyar anyanyelvűnek tekinthető; ebből aztán következnek, hogy a tanító sokoldalú, nehéz tevékenysége is megkönnyebbül és az iskola eredménye is fényesebb lesz.

Igazolja ezt az a különbség, amit láthatunk nemzetiségi vidéken fennálló két állami iskola eredménye között, ha az egyik olyan községben van, ahol óvoda is van, míg a másikban nincs. Az előbbi iskola félakkora munka mellett egyszer akkora eredményt mutat fel.

Szükséges továbbá, hogy az iskolákkal kapcsolatos ifjúsági egyesületek szervezése az iskola jellegére való tekintet nélkül mindenütt elrendelendő és ugyan-csak minden iskola ifjúsági könyvtárral is ellátandó.

Az izgatók eltávolítása szorosan véve a törvényhozás dolga. Ezeket a

küfárokat egyszer s mindenkorra ártalmatlanná kell tenni, mégpedig úgy, hogy az egyszer megbüntetett agitátornak örökre elmenjen a kedve az izgatástól. Nincs Európában még egy olyan állam, mely minden fiát egyforma elbánásban részesítvén, eltűrje azt, hogy ezek némelyike izgatásaival politikai egysége és nyelve ellen támadást szítson. Poroszország a békeszerető lengyeleket — akik pedig sohasem izgatnak — most akarja leigázni, mi pedig végtelen jámborsággal türrük testünk marcangolását. Ennek a gázságnak előbb-utóbb véget kell vetni. Törvényeink ezekkel szemben enyhék. Szigorú törvényeket kell a törvényhozásnak alkotnia és e bestiákat kiűzni az országból, mert míg ezek szabadon hirdethetik tévelygő tanaikat, addig az 1907. XXVII. t.-c. nagyratörő nemes célja nem lesz megvalósítható.

Ha a magyarosodás útjában álló akadályok elháríthatnak, kétségbevonhatnunk nyert ügyünk lesz. Az állam határain belül lévő válaszfalak önmaguktól ledőlnek és be fog következni, amit Széchényi mondott: „Magyarország nem volt, hanem lesz!”

Marikovszky Pál.

Jövöbelátás.

Látom magam lázárját dárídóknak
Hol pezsg a bor és pezsg a szerelem,
Látom magam kihült szívvel, megaszva
A dalolók közt némán, csendesén.

Mikor megállok romjain a multnak
S nem lesz szívembe már se dal, se láng
Ajkam kifogy sorvasztó csók borából
Nem lesz piros már s nem leszen

[falánk.

Mikor emlék lesz csak a szines álom,
A nagy, diadalmas, hirthozó tusák,
S halálba hamvad haldokló hevemmel,
A hódító, az édes ifjuság!

Látom magam a megtört fényű szemmel
Dalos ajkammal némán, hangtalan
Mikor már csak emléket megerélek
És vállamon halálnak árnya van.

Látom magam, oh megrettenve látom
A csendethozó gyászos holnapot,
Mely elborítja árnyba, éjszakába
Én ifjuságom; — perzselő napod.

Kádár Ilés.

Az „esperanto.”

„Minden hóbortnak akad utánzója.” Ily értelmű mondattal kezdte cikkét egy magyar hírlap az esperanto nemzetközi nyelvről. A volapük letűnt világnyelv még ki nem aludt hamvaiból, föltámadt a világnyelv valódi eszméje, mely nyelv már s mely hivatva van a nemzetközi érintkezés eszméjét megvalósítani, ez a esperanto.

Szükséges-e az esperanto? E kérdésre a jövő század gyermeke fog mosolyogni, miként mi is mosolygunk, ha valaki azt kérdezné tőlünk: „Szükséges-e a vasút, vagy a póstai intézmény?”

Sajnos nem sokan méltatják eléggé e fogalmat, pedig már nem is új e nyelv.

Igaz, nem szégyenlem bevallani, hogy én is csak most ismerkedtem meg e nagyszerű műnyelvvél, de ugyanakkor beláttam ennek a nyelvnek nagy horderejét s csodálkoztam, hogy mások idegenkednek tőle. Pedig nekünk magyaroknak kellene a legtöbbet tenni e nyelv érdekében, hogy ez minél szélesebb rétegben el legyen terjedve.

Nem hiszem, hogy a művelt emberek közül csak egy is volna, ki nem érzi szükségét a világnyelvnek. A mai politikai és kulturviszonyok mind

sűrűbb érintkezésre utalják az egyes nemzeteket. E célból a feltaláló s gondolkodó ész redukálta e nagy távolságot a közlekedési eszközök által, részben megsemmisítette a telefon, a táviró és a repülőgép feltalálásával. Csak a nyelv szegül ellene.

Ma mikor mindenki élni siet, mikor oly drága az idő s oly kevés a pénz, mennyi időt fecsérünk s mennyi pénzt áldozunk az idegen nyelvekért. Mert ha a nemzetek egymással érintkezni akarnak, meg kell tanulniok egymás nyelvét.

Egy fiatal ember pl., ki most Budapesten a felső kereskedelmi iskolát elvégezte, nem mehet külföldre, — hogy ott tapasztalatokat gyűjtson és világot lásson — mert egy idegen nyelvet sem beszél tökéletesen. Így van ez sok emberrel, ki csak a nemzeti nyelvet tudja. Azonban ha megtanulná — természetesen a nemzeti nyelv el nem hanyagolásával — az esperantót, ugyan indulhat a szélrózsa minden irányában és nem kell attól tartania, hogy nem boldogulhat, mivel nem tud más nyelven beszélni.

Ne játszunk az értékes ajándékkal, mint sötét Afrika csecsemői a csiszolatlan gyémánttal, — mit ha aztán meg-
unnak, eldobnak maguktól, — hanem ragadjuk meg s ne engedjük ki birtokunkból. Minden feltalálónak nagy hálaival tartozunk, de a világnyelv megalkotójának kell adni a legeslegnagyobb erkölcsi jutalmat, azzal, hogy pártoljuk s minél rövidebb idő alatt megtanuljuk verejtékének gyümölcsét — nyelvét.

Azoknak, akik — sajnos — még nem ismerik e nyelvet, legyen szabad bemutatnom alant lévő néhány sorokat, melyekből ki fog tűnni, hogy egy közép műveltségű ember tanulás nélkül is megérti, ha még soha egy szót sem hallott volna esperantul.

„La internacia lingvo Esperanto estas faci le lernebla. Simpla, fleksebla, belsona, vere internacia en siaj elementoj, la lingvo Esperanto prezentas al la mondo civilizita la sole veran solvon de lingvo internacia.”

Az esperanto nevű műnyelvből meg van a nemzetközi nyelv minden kelléke. E nyelv talán 40-szer könnyebb az európai nyelveknél. Nagy előnye, hogy minden szavát úgy kell leírni, a mint kiejtjük, (fonetikusán.) Rövid nyelvtanában egyetlenegy kivétel sincs. Szótöveit nemzetközi kifejezésekből vannak véve s ezekből sok ezer szót mindenki maga alkothat. Minden eszme, gondolat és gondolattalbeli árnyalat kifejezésére alkalmas. Könnyen s egyenlően kiejthető. Kellemes, lágy hangzású, szóval nem csoda, hogy alig 22 éves pályafutással e nyelv nagy utat tett meg. Ma már hatalmas könyvtárat tölt meg irodalma. Jelenleg körülbelül 40 esperanto lap jelenik meg.

A hazai esperanto mozgalmat főképpen a „La Verda Istando” nevű országos magyar esperanto szervezet indította meg. E szervezet fenti című lapot is ad ki, melynek gyönyörű és hazafias cikkei, Marich Ágostonnak, az esperanto lelkes és agilis apostolának nevéhez fűződik. Marich Ágoston társadalmi uton is mindenfelé izgat és lelkesít az esperanto érdekében.

Hogy ez a nyelv minden tudomány, sőt a legfényesebbnek, az orvosi tudomány, is kifejezője és terjesztője lehet, bizonyítja, hogy a közelmúltban lezajlott világhírű budapesti orvosi kongresszuson is egy külön szakosztály ezen nyelven tartotta előadásait, melyen részt vettek a világ összes országai orvosainak esperanto művelői.

Most Marich Ágoston azon buzgalkodik, — nem kimélné annyi fáradságot és költséget, — hogy itt Sátorajajuhelyben a helyi csoportot megalakítsa.

Na, — csak rajta kedves tagtársaim, segítsünk neki egyesült erővel, hadd kapjon egy kis erkölcsi jutalmat, hogy mondhasa, hogy mi is csatlakoztunk e szép és nemes eszméhez.

Nemes Sándor.

